Aalisartunut Piniartunullu Siunnersuisoqarfik
Konsulentformidlingen for Fiskere og Fangere

Sineriassortoq

Nr. 3 / 2026

Kangerlummi nukappiaraalluni angallatiminut naalaganngortoq

Jens Abelsen »14

Fra dreng ved fjorden til skipper på eget fartøj

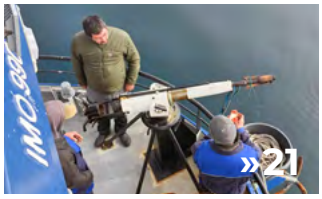
Jens Abelsen »18

»6

Emma Pavialu

Emma og Pavia

»21

Qamutilimmik atuinermut pikkorissarneq isumannaallisaanermut akisussaaffimmullu kiisalu uumasunik illersuinermut tunngavoq

Hvalkanonkursus handler om sikkerhed, ansvar og dyrevelfærd

»29

Sakkussat ajoquserpata sillimmasiineq annertuumik pingaaruteqarsinnaavoq

Når arbejdsredskabet går i stykker, kan forsikringen gøre en stor forskel

»52

Lars-Erik Gabrielsen

Avannaani aalisarneq allanngoriartorpoq

Fiskeriet i Nordgrønland er under forandring

» Siulittaasup aallarniutaa «

AAPISI-p QAK-ip ataani ukiuni pingasuni ineriartornera

Allattoq: **HENRIK SANDGREEN**
QAK-mi siulittaasoq

2026-mi juulip aallaqqaataani QAK-p AAPISI-mik ingerlatsineq - siornatigut KONFIFA-mik taajuutillip ulluinnarni ingerlanneqarneranik akisussaaffeqalerneraniit ukiut pingasunngorput.

Isumaqatigiissummi pingaarnertut siunertaavoq aalisarneq piniarnerlu pillugit siunnersuisarnikkut inuussutissarsiummik ingerlataqartut piginnaasaasa ataatsimut nukittorsarneqarnissaat.

Piumasaqaatinik immikkoortiterinermi suliassaqarfiit pingaarnerit sisamaapput, katillugillu suliassat 27-nut immikkoortinneqarsimallutik. Teknikkimut allaffissornermullu tunngasunik siunnersuisarneq suliassani qitiusumik inissisimavoq.

Ukiut pingasut ingerlaneranni AAPISI-p suliai annertusiartorsimapput. 2023-mi juulip aallaqqaataanit decembarip 31-anut saaffiginnissutit 130-it nalunaarsorneqarput. 2024-mi ukioq ilivitsoq saaffiginnissutit 400-upput, 2025-imilu 770-inut amerleriarlutik. 2023-mi kisitsit ukiup affaanut taamaallaat tunngammat, ukiuni marlunni tulliuttuni kisitsisinut toqqaannartumik sanilliunneqarsinnaanngilaq. 2024-miit 2025-imut ineriartornerup ersersippaa aalisartut piniartullu amerlanerusut siunnersuisarfimmik atuisalersimasut.

QAK sinnerlugu ineriartorneq tamanna nuannaarutigaarput. AAPISI-p aalisartunut piniartunullu siunnersuisarfittut ersarinnerulerneranik pisariaqartinneqarnerulerneranillu takutitsivoq. Angusalli saaffiginnissutit amerlassusiinnaatigut uuttortarneqarsinnaanngillat.

Pingaarnerpaavoq siunnersuisarnerup inuussutissarsiummik ingerlataqartut ajornartorsiutaannik aaqqiinissamut aalajangiinerminnilu pitsaanerusumik tunngavissaqarnissamut iluaqutaanera.

Saaffiginnissutit ilaatigut ESU aqqutigalugu umiatsiaaqqanut angallatinullu tapiissutinut, motorit ajutoornerannut, naatsorsuutinut, sillimmasiinermut, aallarteqqinnissamik tapiissutinut, missingersuusiornermut bankinillu oqaloqateqarnermut tunngasarput. Aamma angallatit uuttortarneqarsimanerannut uppernarsaatit, kinguaariit nikinnissaat, aalisarnermut inatsit malittarisassallu allat pillugit apeqqutit takkuttarput. Tamanna siunnersuisarnermi assigiinngitsorpassuarnik ilisimasaqarnissap sinerissamilu pissutsinik ilisimasaqarnissap pisariaqartinneqarneranik takutitsivoq.

AAPISI Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmik ingerlaavartumik suleqateqarpoq, seminarinullu aalisarnermut tunngasunik saqqummersitsinernullu attuumassuteqartunut peqataasarluni. Ilulissani, Nuummi Aalborgimilu aaqqissuussinernut peqataanerit ilisimasanik nutaanik pissarsinissamut, attaveqarfinnik pilersitsinissamut paasissutissallu aalisartunut piniartunullu ingerlateqqinnissaannut periarfissiisarput.

Suliassaqarfiit pingaarutillit allat ilagaat aaffanniarnermi qamutillit atorneqarnerannut aserfallatsaalineqarnerannullu pikkorissartitsisarneq kiisalu arfernut qaartartunik isumannaatsumik passussineq. 2026-mi Ilulissani Sisimiunilu misilittagaqarluartunik ilitsersuisoqarluni najukkamilu suleqateqarluni pikkorissartitsisoqarpoq. Pikkorissartitsinerit isumannaallisaanermik, akisussaassuseqarnermik uumasullu naalliutsippallaarnagit pisarigasuarnissaannik tunngaveqarput.

Pikkorissartitsinissanik nutaanik pilersaarusiorneq kiisalu ilitsersuisut misissuisullu ilinniartitaanerisa nukittorsarnissaat ingerlatiinnarneqarput.

Aalisartunik piniartunillu toqqaannartumik attaveqarneq aalajangiisuuvoq. Upernavimmut Qeqertarsuarmullu angalanerit kiinarsilluni naapinnissamut, najukkani pissutsit tusagaqarfiginissaannut suliallu aalajangersimasut pillugit siunnersuisarnissamut periarfissiipput.

Upernavimmut angalanermi Siiva Amondsen aamma Nuka Lyberth peqataapput. Qeqertarsuarmi ilaatigut ESU, motorit ajornartorsiutaat, sillimmasiineq, naatsorsuutit, kinguaariit nikinnissaat malitseqartitsinissamillu pisariaqartitsineq oqaloqatigiissutigineqarput.

Uummannamut angalanissaq Ilulissanilu aalisarnermut saqqummersitsinermut peqataanissaq suliniutip tamatuma nanginnerissavai.

Sineriassortoq aamma AAPISI-p paasissutissiisarnermini pingaarutilittut atortorivaa. Taamaattumik atuartartunut apeqqutinik immersuilluni misissuivugut. Akissutit aviisip soqutiginarnerulersinneqarnissaanut, paasiuminarnerulersinneqarnissaanut atorneqarsinnaanerulernissaanullu atorneqassapput. Sineriassortup malittarisassat periarfissallu paasiuminartumik saqqummiuttassavai, peqatigisaanillu aalisartut piniartullu ulluinnarni misilittagaat, inuit ataasiakkaat oqaluttuaat unammilligassaallu inissaqartillugit.

QAK-ip AAPISI-p ukiuni siullerni pingasuni ineriartornera nuannaarutigisinnaavaa. Angusalli sulinerup ingerlatiinnarnissaanut aamma pisussaaffiliipput. Siunnersuisarneq aalisartunik piniartunillu oqaloqateqarnikkut ineriartortinneqassaaq, sulinitsinnilu sinerissami pissutsit piviusut aallaavigineqassallutik. Oqaloqatigiinneq ammasoq, suliamut ilisimasaqarneq qanimullu suleqatigiinneq aqqutigalugit AAPISI-p siunissami aamma inuussutissarsiummut iluaqutaasumik sullissinissaa qulakkeersinnaavarput. ■

Sineriassortoq nr. 3 / 2026

QAK ❙ Postboks 1791 ❙ Jens Kreutzmannip aqq. 4. 1. sal ❙ 3900 Nuuk ❙ Tlf.: 38 41 60 ❙ Mail: allaffik@qakkn.gl
Akisussaasoq: Henrik Sandgreen ❙ Aaqqissuisut: Michael Mikkili Skourup & Markus E. Olsen, Maren-Louise Poulsen
Assit: QAK, Namm. pigisat ❙ Isikkulersuisoq suliarinnittorlu: Uka Design, Najaaraq Rosing Petersen

» Formandens indledning «

Tre års udvikling af AAPISI under QAK

Skrevet af: **HENRIK SANDGREEN**
Formand for QAK

Den 1. juli 2026 var det tre år siden, at QAK overtog ansvaret for den daglige drift af AAPISI. Aftalens overordnede formål er gennem rådgivning om fiskeri og fangst at styrke kompetencerne i erhvervet som helhed. Kravspecifikationen omfatter fire overordnede områder og i alt 27 delopgaver. Teknisk og administrativ rådgivning indtager en central plads i arbejdet.

Aktiviteten er vokset i løbet af de tre år. Fra 1. juli til 31. december 2023 registrerede AAPISI 130 henvendelser. I hele 2024 var tallet 400, og i 2025 steg det til 770. Tallet for 2023 dækker kun et halvt år og kan derfor ikke sammenlignes direkte med de to efterfølgende hele år. Udviklingen fra 2024 til 2025 viser dog tydeligt, at flere fiskere og fangere benytter rådgivningen.

På QAKs vegne glæder vi os over denne udvikling. Den viser, at AAPISI er blevet en synlig og efterspurgt rådgivning for fiskere og fangere. Resultater kan imidlertid ikke måles alene på antallet af henvendelser. Det afgørende er, om rådgivningen hjælper erhvervet med at løse konkrete problemer og træffe bedre beslutninger.

Henvendelserne vedrører blandt andet ESU-støtte til joller og fartøjer, motorhavarier, regnskaber, forsikring, støtte til at komme i gang igen, budgetter og dialog med banker. Der kommer også spørgsmål om målebreve, generationsskifte, fiskerilovgivning og andre regler. Det viser behovet for en rådgivning, som både har faglig bredde og kendskab til de praktiske forhold langs kysten.

AAPISI samarbejder løbende med Departementet for Fiskeri og Fangst og deltager i relevante seminarer og fiskerimesser. Deltagelsen i arrangementer i blandt andet Ilulissat, Nuuk og Aalborg giver mulighed for at hente ny viden, knytte kontakter og formidle information videre til fiskere og fangere.

Et andet vigtigt arbejdsområde er kurserne i brug og vedligeholdelse af hvalkanoner og sikker håndtering af hvalgranater. I 2026 blev der gennemført kurser i Ilulissat og Sisimiut i samarbejde med erfarne instruktører og lokale aktører. Kurserne handler om sikkerhed, ansvar og dyrevelfærd. Arbejdet fortsætter med kommende kurser og med planer om at styrke uddannelsen af instruktører og synsmænd.

Den direkte kontakt med fiskere og fangere er afgørende. Rejserne til blandt andet Upernavik og Qeqertarsuaq har givet mulighed for at mødes ansigt til ansigt, høre om lokale forhold og rådgive om konkrete sager. På rejsen til Upernavik deltog Siiva Amondsen sammen med Nuka Lyberth. I Qeqertarsuaq blev der blandt andet drøftet ESU, motorproblemer, forsikring, regnskab, generationsskifte og behovet for yderligere opfølgning. Den kommende rejse til Uummannaq og deltagelsen i fiskerimessen i Ilulissat er en fortsættelse af denne indsats.

Sineriassortoq er også en vigtig del af AAPISIs formidling. Derfor har vi gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt læserne. Besvarelserne skal bruges til at gøre avisen mere relevant, overskuelig og anvendelig. Sineriassortoq skal fortsat formidle regler og muligheder på en forståelig måde og samtidig give plads til erfaringer, personlige fortællinger og udfordringer fra fiskernes og fangernes hverdag.

QAK kan med rette glæde sig over den udvikling, AAPISI har gennemgået i de første tre år. Samtidig skal resultaterne forpligte os til at fortsætte arbejdet. Rådgivningen skal udvikles i dialog med fiskerne og fangerne, og vores aktiviteter skal tage udgangspunkt i de virkelige forhold langs kysten. Kun gennem åben dialog, faglighed og et tæt samarbejde kan vi sikre, at AAPISI også fremover skaber konkret værdi for erhvervet. ■

Emma Pavialu

Inuunermik inuussutissarsiummillu ataatsimoorlutik kivitseqatigiittut

Allattoq: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Pavia Nielsen aalisartutut, piniartutut, Inatsisartuni ilaasortaasimasutut kattuffimmilu siuttuusutut ilisimaneqarpoq; nuliali Emma Nielsen aqqutigalugu oqaluttuami malugineqarsinnaavoq aappariit inuunerat angutip imaani suliaanik kisimi tunngaveqarsimanngitsoq. Emma sulisimavoq, meeqqat ilaqutariillu isumagalugit, amernik suliaqarluni inuiaqatigiinnilu akisussaaffimmik ersutaqarsimavoq. Oqaluttuaq manna tassaavoq aappariit marluk assigiinngitsunik inissisimaffeqarlutik ataatsimoorlutik inuunermik kivitseqatigiinnerat.

Panik 14-iliisoq, taava puisit 14-it – suliassallu 14-it

Pavia Nielsenip panitsik 14-inik ukioqalernerani puisit 14-it pisarai – siullermik aqqaneq-marluk, kingornalu marluk. Pavia piniarnerminiit angerlarmat pisat nuannaarutaapput. Aammali puisit 14-it amii suliassaapput.

Emma Nielsenip eqqaamasaani pisimasoq taanna aappariit inuunerannik takutitsilluarpoq. Pavia imaani piniarlunilu aalisartarpoq. Emmap angerlarsimaffik, meeqqat, nerisassat, ammit suliarineqarnerat ulluinnarnilu pisussaaffiit isumagisaralugit. Tamakku saniatigut Emma nammineq suliffeqarsimavoq, inuiaqatigiinni suliaqarsimavoq kommunalbestyrelsimullu ilaasortaasimalluni.

Taamaattumik Emma Pavialu pillugit oqaluttuaq angutip tusaamasap taassumalu nuliata oqaluttuarineqarneriinnaaniinngilaq. Tassaavoq aappariit marluk, assigiinngitsunik suliassaqarlutik, ilaqutariittut inuunertik inuussutissarsiutillu tungaatigut ataatsimoorlutik kivitseqatigiiffigisimasaannik oqaluttuaq.

Saattuni meeraaneq – akisussaaffillu siusissukkut

Emma Nielsen 29. januar 1942 Saattuni inunngorpoq. Qatanngutigiit aqqaniliupput. Pingasut meeraanerminni toqupput, arfineq-pingasullu peqqillutik peroriartorlutik – angutit sisamat arnallu sisamat. Emma niviarsiaqqani angajullersaavoq, meeraanerminiillu akisussaaffimmik ersutaqalereerpoq.

1958-imi Nuummut aallarsimavoq kiffaajartorluni kingorna ilinniariartussalluni, inuunerli taamaattussaasimanngilaq, ukioq qaangiutiinnartoq Uummannamut angerlarpoq; taavalu malitsigiinnarlugu juumuussatut ilinniaatigaluni sulilersimavoq. Uummannami juumuussatut sulinermini Pavia naapippaa, tassanngaanniillu aappariit inuunerat aallartilluni.

Qaarsuni ilaqutariittut inuuneq

Emma Pavialu 1960-61-illu missaanni katipput Qaarsunullu nuullutik. Sisamanik qitornaqarput. Qaarsuni inuuneq ilaqutariittut suleqatigiinnermik, aalisarnermik, piniarnermik ulluinnarnilu suliassanik amerlasuunik tunngaveqarpoq.

Emma pisiniarfimmi sulisimavoq. Assamigulli amerluuteqalerami (eksem) suliffik taanna qimattariaqarsimavaa. Kingorna børnehjemmimi fritidsklubbimilu sulisimavoq. Meeqqat, angerlarsimaffik, nammineq suliffik aamma Paviap aalisarnera piniarneralu ataatsimoortillugit ingerlattariaqartarsimavai.

Emma Qaarsormiunut ikiuuttarsimasunut qujamasuppoq. Ingammik Rosa, nukarlequtiminnik paarsisarsimasoq eqqaamavaa. Oqaluttuami tamanna pingaaruteqarpoq: aalisartup piniartullu ilaqutai kisimiillutik inuuneq ajorput; ilaqutariit, sanilerisat nunaqqatigiillu suleqatigiinnerat pingaaruteqarpoq.

Aalisarneq piniarnerlu – ilaqutariit inuussutissarsiutaat

Pavia piniartuuvoq. Qajaqarpoq, qimmeqarpoq, anguniartarpoq (puisinniartarpoq), timmianik aammalu qaleralinniarluni qilalukkanullu qassusersortarluni. Aalisarneq aallaqqaammut piniarnerup saniatigut ingerlatarisimavaa. Kingusinnerusukkut 1970'p 80'llu nalaanni, pujortuleeqqamik angallateqalerpoq.

Pavia qilalugarajuttutut Emmap eqqaamavaa. Qilalukkanik pisaqaraangami aqajarui misissortarpai, taamaalillunilu paasiniartarlugu nerisaat sumiittarnerallu. Qilalukkat qaleralittuumasartut aamma maluginiarsimavaa. Biologit tikeraaraangata Paviap ilisimasai piniartutut misilittagaanik tunngaveqartut tusarnaarneqartarsimapput. Taamaalilluni ilisimatuut ilisimasaat piniartullu najukkami ilisimasaat naapiffeqartarsimapput.

Pisalli angutip kisimi suliassarinngilai. Ammit sulisarineqassapput, meeqqat paarineqarlutik, nerisassat piareersarneqarlutik aningaasallu ilaqutariinnut iluaqutaasunngortinneqarlutik. Tassani Emma pingaaruteqartumik inissisimavoq.

1976-imi qalerallit – koruuni ataaseq

1976-imi ilaqutariit Uummannamut nuupput. Emma eqqaamasalersaarpoq taamanikkut qaleralik kilumut koruunimik ataatsimik akeqartinneqartoq. Ullormut tonsit marluk tikillugit tunisisinnaagaangamik, 2.000 koruunit missaannik isertitaqarsinnaasarsimapput.

Kisitsit taanna ullumikkut annikippasissinnaavoq. Kisianni Emmap eqqaamasaani aningaasat kisimik pineqanngillat. Taamanikkut aalisarnerup qanoq annertutigisumik sulisitsisimanera, ilaqutariit ataatsimoorlutik qanoq inuuniuteqarsimanerat aamma ukiut ingerlaneranni akit atugassarititaasullu qanoq allanngorsimanerat oqaluttuarineqarput.

Pavia kattuffimmi – aalisartut piniartullu sinnerlugit

Pavia 28. juli 1936 Qaarsuni inunngorpoq. Piniarneq aalisarnerlu inuunermini inuussutissarsiutigisimavai. 1973-imi KNAPP-p siulersuisuunerinut ilaasortanngorpoq. Kingusinnerusukkut kattuffiup KNAPP-mit KNAPK-mut taaguuteqalernissaa siunnersuutigaa. 1973-imiit 1997-imut siulersuisuunerni ilaasortaavoq, 1989-imiillu 1991-imut siulittaasuulluni.

Kattuffimmi sulinermini aalisartut piniartullu akigititaat atugaallu pillugit isumaqatiginninniarnerni peqataasarsimavoq. KGH-mut akit pillugit akunnerminni isumaqatigiinniarnerit, aalisakkat minnerpaamik akeqartinneqarnissaat kiisalu aalisartut piniartullu inuunerannut pingaaruteqartunik aalajangiinerit peqataaffigisimavai.

1982-imi Arctic Pilot Project pillugu Canadami Ottawa-mi aalisartut piniartullu sinnerlugit oqaaseqarpoq. Suliniut piviusunngorsimassagaluarpat uuliamik assartuuterujussuit Kalaallit Nunaata sineriaani ukioq kaajallallugu ingerlaartassagaluarput. Pavia KNAPK sinnerlugu akerliunermut tunngavilersuutinik saqqummiussivoq.

1987-imi arferit pillugit nunat tamalaat ataatsimiititaliaanni IWC-mi KNAPK sinnerlugu peqataavoq. Kalaallit Nunaata arfernik neqinillu pisariaqartitai pillugit paasissutissanik saqqummiusseqatavoq. 1991-imi Inatsisartunut qinigaagami KNAPK-mi siulittaasutut tunuartariaqarsimavoq, kattuffiup malittarisassai taama aalajangersimammata.

Kattuffiup suliai ilaqutariinnut sunniuteqartarput

Pavia KNAPK-mi siulittaasunngormat Nuummi najugaqartariaqarsimavoq. Siullermik hotelimi najugaqarpoq, kattuffillu aatsaat illuuteqalermat najugaqarniarneq ajornannginnerulerpoq. Pavia ataatsimiigiartarlunilu angalasarsimavoq, ilaannilu ullut arlerlugit mulusariaqartarluni.

Paasissutissat naatsut

Emma Nielsen

- Inunngorpoq 29. januar 1942 Saattuni
- Juumuussatut ilinniartuusimavoq
- Pisiniarfimmi, børnehjemmimi fritidsklubbimilu sulisimavoq
- Kommunalbestyrelsimut ilaasortaq 1984-ip missaanni
- Ilagiit sinniisaanni aamma Blå Korsimi suleqataasoq

Pavia Nielsen

- Inunngorpoq 28. juli 1936 Qaarsuni
- Aalisartoq piniartorlu
- KNAPP/KNAPK siulersuisuunerini 1973-1997
- KNAPK-mi siulittaasoq 1989-1991
- 1991-imi Inatsisartunut qinigaasoq

Paviap avataani suliaqarnerani Emma ilaqutariinni ingerlaavartumik akisussaaffeqarsimavoq. Angerlarsimaffik, meeqqat, nerisassat aningaasaqarnerlu isumagiuartariaqartarput. Kattuffiup oqaluttuarisaanerani angutit saqqummilaartuupput siulersuineranni isumaqatigiinniartarnerinilu; ilaqutaasulli tunuliaqutaasut suliaat qaqutigut allaatigineqartarput. Emmap oqaluttuaata tamanna malunnarsisippaa.

Emma nammineq inuiaqatigiinni sullissisoq

Emma Paviap saniani kisimiinngilaq. Nammineq inuiaqatigiinni suliaqarsimavoq. 1984-ip missaanni kommunalbestyrelsimut ilaasortanngorsimavoq, ilagiit sinniisaannut ilaasortaalluni kiisalu imingernaveersaartuni Blå Korsimi suleqataalluni. Emma Pavialu imigassamik atuisuunngillat; Emmap eqqaamasaani ataasiarluni kisimi angerlarsimaffimminni imigassamik sassaalliisoqarsimavoq.

Emma suliniuteqartuuvoq. Suliffimmini, kommunalbestyrelsimi, Ilagiit akornanni peqatigiiffinnilu nammineq misilittakkani tunngavigalugit suleqataavoq. Taamaattumik oqaluttuaani ilaqutariinnik sullissineq inuiaqatigiinnillu sullissineq avissaartinneqarsinnaanngillat.

Ilaqutariit artorsarneranni

Ilaqutariit inuunerat aalisarnermik, piniarnermik kattuffimmillu ingerlatsinermik kisimi imaqanngilaq. Ernerisa ilaat nukillaariartortumik nappaateqarmat, Emma piffissami sivisuumi paarsisariaqarsimavoq. Tamanna ilaqutariinnut annertoorujussuarmik akisussaaffiuvoq.

Utoqqalinerup kingunerisaanik unnuakkut itertariaqartalerpoq; taamaakkaluartoq meeqqat ilaqutariillu nerisassatigut allatigullu tapersersortuarsimavai. Meeqqat ikiuuttuarmata Emma qujamasuppoq: »Qujassutissaqaqaagut – ikiorluartarmatigut,« oqarpoq.

Inuunermik ataatsimoorlutik kivitseqatigiinneq

Pavia aalisartutut, piniartutut kattuffimmilu siulittaasutut ilisimaneqarpoq. Emma juumuussatut, suliffeqarfinni assigiinngitsuni sulisimasutut, kommunalbestyrelsimut ilaasortatut, anaanaasutut amernillu suliaqartartutut; namminneq oqaluttuaanni erseqqippoq.

Aappariit suliarisimasaat assigiinngillat, imminnulli ataqatigiillutik. Pavia imaaniittarpoq, Emma angerlarsimaffimmi inuiaqatigiinnilu suliaqartarluni. Pavia aalisartut piniartullu sinnerlugit oqaaseqartarpoq, Emma ilaqutariit ulluinnarni inuunerat attatiinnarlugu. Tamarmik immikkut saqqumilaanngikkaluarlutik, suliat taakku tamarmik ilaqutariit inuunerannut inuussutissarsiummullu attuumallutik avissartitassaanngitsumik ataqatigiipput.

Taamaattumik Emmap Paviallu oqaluttuaat inuit marluk pillugit oqaluttuaannaanngilaq. Aalisartut piniartullu ilaqutaasa, arnat angutillu, inuussutissarsiummik inuiaqatigiinnillu ataatsimoorlutik qanoq kivitseqataasimanerannik oqaluttuuvoq tamarmik immikkut pingaaruteqarnerannik ersersitsisoq. ■

Emma og Pavia

Et fælles liv, hvor de løftede familien og erhvervet sammen

Skrevet af: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Pavia Nielsen er kendt som fisker, fanger, tidligere medlem af Inatsisartut og organisationsleder. Men gennem hans hustru Emma Nielsens fortælling bliver det tydeligt, at parrets liv ikke alene var båret af mandens arbejde på havet. Emma arbejdede, tog sig af børnene og familien, forarbejdede skind og påtog sig et synligt ansvar i lokalsamfundet. Dette er fortællingen om to ægtefæller, der fra hver sin position løftede livet sammen.

En datter på 14 år, 14 sæler – og 14 opgaver

Da deres datter fyldte 14 år, fangede Pavia Nielsen 14 sæler – først tolv og senere to mere. Da Pavia vendte hjem fra fangsten, var byttet en glædelig begivenhed. Men de 14 sælskind skulle også forarbejdes.

I Emma Nielsens erindring illustrerer denne begivenhed parrets liv meget præcist. Pavia tog på fiskeri og fangst. Emma tog sig af hjemmet, børnene, maden, forarbejdningen af skindene og hverdagens øvrige pligter. Samtidig havde Emma sit eget arbejde, engagerede sig i lokalsamfundet og var medlem af kommunalbestyrelsen.

Fortællingen om Emma og Pavia handler derfor ikke blot om en kendt mand og hans hustru. Den handler om to ægtefæller med forskellige opgaver, som sammen bar familielivet og deres erhverv.

Barndom i Saattut og ansvar fra en tidlig alder

Emma Nielsen blev født den 29. januar 1942 i Saattut. De var elleve søskende. Tre døde som børn, mens otte voksede op – fire drenge og fire piger. Emma var den ældste af pigerne og tog ansvar allerede som barn.

I 1958 rejste hun til Nuuk for at arbejde i huset og senere tage en uddannelse. Livet kom dog til at forme sig anderledes. Allerede efter et år vendte hun tilbage til Uummannaq, hvor hun kort efter begyndte at arbejde og uddanne sig til jordemoder. Under sit arbejde som jordemoder i Uummannaq mødte hun Pavia, og dermed begyndte deres fælles liv.

Familieliv i Qaarsut

Emma og Pavia blev gift omkring 1960-61 og flyttede til Qaarsut. De fik fire børn. Livet i Qaarsut byggede på familiens samarbejde, fiskeri, fangst og hverdagens mange opgaver.

Emma arbejdede i butikken. Da hun fik eksem på hænderne, måtte hun forlade arbejdet. Senere arbejdede hun på børnehjemmet og i fritidsklubben. Børnene, hjemmet, hendes eget arbejde samt Pavias fiskeri og fangst skulle få hverdagen til at hænge sammen.

Emma er taknemmelig for den hjælp, de fik fra beboerne i Qaarsut. Hun husker især Rosa, som passede deres yngste barn. Det er en vigtig del af fortællingen: En fisker- og fangerfamilie lever ikke isoleret. Samarbejdet mellem familie, naboer og bygdefæller har stor betydning.

Fiskeri og fangst som familiens levevej

Pavia var fanger. Han havde kajak og hunde, gik på sælfangst og fuglejagt, fiskede efter hellefisk og satte garn efter narhval. I begyndelsen drev han fiskeri ved siden af fangsten. Senere, omkring 1970'erne og 1980'erne, fik han en mindre motorbåd.

Emma husker Pavia som en dygtig narhvalfanger. Når han fangede narhvaler, undersøgte han deres maver for at finde ud af, hvad de spiste, og hvor føden fandtes. Han havde blandt andet bemærket, at narhvaler spiser hellefisk. Når biologer kom på besøg, lyttede de til Pavias viden, som byggede på hans erfaring som fanger. På den måde mødtes forskernes viden og fangerens lokale viden.

Fangsten var imidlertid ikke kun mandens arbejde. Skindene skulle forarbejdes, børnene passes, maden tilberedes, og pengene skulle strække til familiens behov. Her havde Emma en afgørende rolle.

Hellefisk til én krone i 1976

I 1976 flyttede familien til Uummannaq. Emma husker, at prisen på hellefisk dengang var én krone pr. kilo. Når de kunne indhandle op til to tons på en dag, kunne indtægten være omkring 2.000 kroner.

Beløbet kan forekomme beskedent i dag. Men i Emmas erindring handler det ikke kun om pengene. Det fortæller også, hvor arbejdsintensivt fiskeriet var, hvordan familien skabte sit udkomme i fællesskab, og hvordan priser og vilkår har ændret sig gennem årene.

Pavia i organisationsarbejdet – på fiskernes og fangernes vegne

Pavia blev født den 28. juli 1936 i Qaarsut. Fiskeri og fangst var hans levevej gennem hele livet. I 1973 blev han medlem af KNAPPs hovedbestyrelse. Senere foreslog han, at organisationens navn skulle ændres fra KNAPP til KNAPK. Han sad i hovedbestyrelsen fra 1973 til 1997 og var formand fra 1989 til 1991.

Gennem sit organisationsarbejde deltog han i forhandlinger om fiskernes og fangernes priser og vilkår. Han var med i prisforhandlingerne med KGH, i arbejdet for mindstepriser på fisk og i beslutninger af betydning for fiskernes og fangernes liv.

I 1982 talte han på fiskernes og fangernes vegne om Arctic Pilot Project i Ottawa i Canada. Hvis projektet var blevet gennemført, skulle store olietankere have sejlet langs Grønlands kyst året rundt. På KNAPKs vegne fremlagde Pavia argumenterne imod projektet.

I 1987 deltog han på KNAPK's vegne i mødet i Den Internationale Hvalfangstkommission, IWC. Her var han med til at fremlægge oplysninger om Grønlands behov for hvalfangst og hvalkød. Da han i 1991 blev valgt til Inatsisartut, måtte han træde tilbage som formand for KNAPK, fordi organisationens vedtægter krævede det.

Organisationsarbejdet påvirkede familien

Da Pavia blev formand for KNAPK, måtte han bo i Nuuk. I begyndelsen boede han på hotel, og først da organisationen fik sit eget hus, blev boligsituationen lettere. Pavia rejste til møder og var undertiden væk i flere dage.

Mens Pavia arbejdede ude, bar Emma løbende ansvaret i familien. Hun måtte tage sig af hjemmet, børnene, maden og økonomien. I organisationens historie er det ofte mændene, der er synlige som ledere og forhandlere, mens arbejdet hos de familier, der stod bag dem, sjældent er beskrevet. Emmas fortælling gør dette arbejde synligt.

Emma som aktiv samfundsborger

Emma stod ikke blot ved Pavias side. Hun engagerede sig selv i samfundet. Omkring 1984 blev hun medlem af kommunalbestyrelsen. Hun var desuden medlem af menighedsrepræsentationen og aktiv i afholdsorganisationen Blå Kors. Hverken Emma eller Pavia drak alkohol; efter Emmas erindring blev der kun én gang serveret alkohol i deres hjem.

Emma var initiativrig. På sin arbejdsplads, i kommunalbestyrelsen, i kirkelivet og i foreningsarbejdet bidrog hun med afsæt i sine egne erfaringer. I hendes fortælling kan omsorgen for familien derfor ikke adskilles fra indsatsen for samfundet.

Når familien blev sat på prøve

Familielivet bestod ikke kun af fiskeri, fangst og organisationsarbejde. Da en af deres sønner fik en fremadskridende sygdom, måtte Emma passe ham gennem en længere periode. Det lagde et meget stort ansvar på familien.

Med tiden måtte hun også stå op om natten. Alligevel fortsatte hun med at støtte børnene og familien med mad og på andre måder. Emma er taknemmelig for, at børnene altid hjælper: »Vi har meget at være taknemmelige for – de hjælper os så godt,« siger hun.

Et liv, de løftede sammen

Pavia er kendt som fisker, fanger og formand for organisationen. I deres egen fortælling træder Emma tydeligt frem som jordemoder, medarbejder på forskellige arbejdspladser, medlem af kommunalbestyrelsen, mor og den, der forarbejdede skindene.

Ægtefællernes opgaver var forskellige, men hang tæt sammen. Pavia var på havet, mens Emma arbejdede i hjemmet og i lokalsamfundet. Pavia talte på fiskernes og fangernes vegne, mens Emma holdt familiens hverdag sammen. Opgaverne var ikke lige synlige, men de var alle uløseligt forbundet med familiens liv og erhverv.

Historien om Emma og Pavia er derfor mere end en fortælling om to mennesker. Den viser, hvordan fisker- og fangerfamilier, kvinder og mænd, sammen har løftet erhvervet og samfundet, og hvordan hver enkelt indsats har haft betydning. ■

Kort fakta

Emma Nielsen

- Født 29. januar 1942 i Saattut
- Jordemoderuddannet
- Arbejdede i butik, børnehjem og fritidsklub
- Kommunalbestyrelsesmedlem omkring 1984
- Menighedsrepræsentant og aktiv i Blå Kors

Pavia Nielsen

- Født 28. juli 1936 i Qaarsut
- Fisker og fanger
- KNAPP/KNAPKs hovedbestyrelse 1973-1997
- Formand for KNAPK 1989-1991
- Valgt til Inatsisartut i 1991

» Ilisarititsineq «

Kangerlummi nukappiaraalluni angallatiminut naalaganngortoq

Jens Abelsenip aalisartuunera misilittakkanik, ilungersornartunik, peqqissaartumik pilersaarusiornermik inuunermillu nutaamik aallartitsinissamik piumassuseqarnermik tunngaveqarpoq.

Allattoq: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Jens Abelsen 7. klassereerluni atuarunnaarpoq, aalisarnerlu ilaquttaminit ilinniarlugu, imaatigut inuutissarsiuteqarnikkut. Ukiorpassuit qaangiummata angallatini talliniarlugu imminut aalisarnermullu aningaasaliinissamut pilersaarusiorpoq, 10 millionit koruunit missaannik naleqartumut alloriarluni. Tassunga aqqut toqqaannartumik ingerlanngilaq: sulerulunneq, ilaquttanit sivisuumik qimagussimasariaqarneq, aningaasaqarnikkut ajornartorsiutit kiisalu 2010-mi imigassamik hashimillu atuinerminik unitsitsiniarluni katsorsartinneq aalajangiisuusut aqqusaartariaqarsimavai. Siunnersorneqarneq, piviusorsiortumik naatsorsuusiorneq peqqissaartumillu pilersaarusiorneq aqqutigalugit aalisarnini nutaamik tunngavississinnaasimavaa.

Meeraanerminiilli aalisarneq

Jens Abelsen Qaqortumi 3. september 1964-imi inunngorpoq. Aalisarneq taassumunnga inuussutissarsiornissamik pilersaarummik qinnuteqaammilluunniit aallartinngilaq. Nukappiaraanerminiilli inuuneranut ilaavoq – ilaatigut eqaluit nalaanni kangerlummi – 7. klassereerlunilu atuarunnaarami angajuni piniarnermut aalisarnermullu ilagisalerpaa.

Ilaqutariinni pisat inuuniarnermi isumalluutiviuput. Jensip eqqaamavaa ataatani oqartartoq qallunaat taquarsinnaasut, namminnerli pisatik kisiisa isumalluutigisariaqaraat. Ataataata naleqqat aalisakkallu sumiiffigisartagaat ilinniartikkusuppai. Jens inuusuttuulluni naleqqat sumiiffii ilikkassallugit eqqaamaniassallugillu pingaartissimanngilaa aalisakkat amerlangaarmata isumaqartarsimavoq pisariaqanngitsoq. Kingusinnerusukkut paasivaa ilisimasat tamakku qanoq pingaaruteqartigisut.

Ilisimasat taamaattut atuakkamit atuarneqarsinnaanngillat: sumiissusersiorsinnaaneq, ukiup qanoq ilinerata allanngorarnera aalisakkallu ingerlaartarnerat paasissallugit. Jensip suli ullumikkut imaani inuutissarsiornermi pilersaarusiornerani ilisimasat taakku tunngavigisarpai.

Raajarniarnermit saarulliit uteqqinnerannut

Jensip angajua 1988-imi raajarniutitaarmat Jens ilaasalerpoq. Kujataanili aalisarneq ukiut ingerlaneranni allanngorartarsimavoq. Uugaq Kujataani siornatigut pingaaruteqartorujussuuvoq, 1979-imilu saarulliit sinerissamut takkullutik. Kingornali sumiiffippassuarni peeruteqqipput. Jensip ukiut aalisakkanik ujaasiffiusut periarfissanullu naleqqussartariaqarfiusut oqaluttuarai.

Uukkat nungussimasut oqaatigineqartaraluartut Jens uugarnialerpoq. Taassuma nammineq misilittagai allaanerupput: sumiiffiit ilisimagaanni siunertaqarluarlunilu suligaanni aalisagaqartarpoq. 2002-p missaani saarulliit uteqqipput, taamanilu siornatut peeruteqqinngitsutut misigaa.

Jens ukiuni arlalinni angallatit assigiinngitsut atorlugit sulivoq, ilaatigut Q-21 aammalu 35 fods angallat 2007-imi tigusani. Aalisarnermi misilittagaqarnerulernermi peqatigisaanik inuttut ajornartorsiutit annertusiartorput.

Inuunermi allannguut aalajangiisoq

Jens ammasumik oqaluttuarpoq siornatigut imigassamik hashimillu atuisuunikuulluni. 2010-mi katsorsartippoq. Tamanna inuunerani allannguutaavoq aalajangiisoq.

Katsorsartereernermi inuunera allanngorpoq. Qeqertarsuatsiaani aalisalerpoq, tassani tunitsiviliortut kaammattormanni aalisarluarnermigut tunitsivigisalerpai. 2010–2015-p missaani Qeqertarsuatsiaaniittaqaaq. Sulineq ilaqutariinnut akisuumik kinguneqarpoq: piffissami ataatsimi ukiumi ilivitsumi ilaquttani qaammat ataaseq affarlu missaannaanni takusarpai – nammineq eqqaamasani naapertorlugu.

Piffissaq tamanna aamma pujortussaarpoq, malugilerpaalu nukissaqarnerulerluni qasujaannerulerlunilu.

2016–2017-p missaani ilaqutariit Nuummut nuupput. Tamatuma nalaani aningaasaqarnikkut ajornartorsiuteqalerpoq, sulinermigulli aaqqiivigai. Jensip paasissutissiinera naapertorlugu 2018-imi akiitsueruppoq, siunissarlu nutaamik pilersaarusiorfigisinnaalerlugu.

“Taava inuuneq allanngorpoq,” Jens katsorsartinnerup kingorna inuunini pillugu oqarpoq.

55-iliinissaq sioqqullugu pilersaarut

Jens 55-iliinissani qanilliartortillugu pilersaarummik nutaamik suliaqalerpoq. Imminut aalisarnermullu aningaasaliiniarpoq. 35 fods angallataa meterinik marlunnik tallineqassasoq pilersaarutigaa, taamaalilluni sulinermi atugassarititaasut, usitussuseq ingerlatsinerlu pitsaanerulersinneqassallutik.

Pingajussaanik aalajangerneq imaannaanngilaq, ullumikkut angallatitaani pillugu Jensi nangippoq. Jensip paasissutissiinera naapertorlugu aningaasaliineq katillugu 10 millionit koruunit missaanniippoq. Suliniut taamaattoq aalisarnermut upperinninnermik taamaallaat tunngaveqarsinnaanngilaq. Uppernarsaatit, missingersuutit naatsorsuutillu angallatip ingerlasinnaaneranik takutitsisut pisariaqarput – aalisakkat akii, pisat aningaasartuutillu allanngoraraluarpata aamma.

Tassani Jens siunnersorneqarnermit ikiorneqarpoq. Pollas immikkut taavaa, taassuma suliami pitsaasumik ikiorsimammagu. Siunnersuineq Jens sinnerlugu aalajangiinermik imaqanngilaq, pilersaarutilli, kisitsisit uppernarsaatillu imminnut ataqatigiissinneqarnissaannik ikiuineruvoq.

Piffissarlu pingaaruteqarpoq. Aalisartunut akigitinneqartut pitsaasumik ineriartorput. Jens nammineq naliliivoq akit appasinnerusuuppata suliniut ajornarnerujussuussagaluartoq. Taamaammat aningaasaliineq nammineq suliniuteqarnerminik kiisalu niuernermi atugassarititaasut pitsaasumik inissinnerannik tunngaveqarpoq.

Pilersaarusiorneq sulinermut ilaavoq

Jens ulluinnarni sulinini nassuiaraangamiuk pilersaarusiorneq uteqattaartarpaa. Ulloq suliassat suunerinik misissortumik aallartittarpoq: Suut suliarineqassappat, qanoq tulleriiaarlugit qanorlu sivisutigisumik? Bundgarnit ikkussorneqassapput, nakkutigineqarlutik salinneqarlutillu. Angallatip ingerlanneqarnera, pisat passunneqarnissaat imaanilu piffissaq ataatsimut eqqarsaatigineqartariaqarput.

Sapaatip akunnerani nalunaaquttap akunneri 36-40-t missaanni sulisinnaasarput, imarli nalinginnaasumik suliffiup piffissaanut malinnittuaannanngilaq. Taamaattumik Jensip piffissaq peqqissaartumik naatsorsortarpaa. Aamma imminut inuttamisulli akilertarpoq. Tamanna pingaaruteqarpoq: suliffeqarfiup aningaasaqarnera imminut naapertuuttumik ingerlassappat tamakku mianersuutissaammata, skipperillu nammineq suliaa naatsorsuutinut ilanngunneqassalluni.

Angallammi inuusuttut aamma inuttaapput. Jensip eqiasuitsuunerarpai, eqinnaatsut sukkasuumillu suleriartartut. Illarluni oqarpoq, nangilluniluu - inuusuttut pissatseruttortut immini utoqqalisutut misigitittaraatsik. Quianartuliornerulli tunuani ippoq pingaarutilik: aalisarnermi misilittakkat ingerlateqqinneqassappata, inuusuttut namminneq suleriaatsiminnik inerisaanissamut inissaqartinneqassapput.

Aalisarnermi atortunik toqqaanera

Jens aalisarnermi atortunik assigiinngitsunik atuinermi erseqqissunik misilittagaqarpoq. Ningittagakorpassuit annaasat kiisalu sissami immallu naqqani atortukorpassuit uninngasut ajornartorsiutaanerat tikkuarpaa. Periaatsit ilaannik atuinermi pisassat aamma annikinnerulersinnaapput.

Ilaatigut aalisarnermi qassusersorneq pissarsinarnerusimavoq. Tamanna tamanut aaqqiissutissaangilaq, aalisartulli atortussat, pisat, avatangiisit aningaasaqarnerlu ataatsimut nalilersortariaqarnerannik takutitsivoq.

Angallat maanna nutaaq 13 meterit missaannik takissuseqarpoq. Angallammi usitussuseq karsinik 269-inik allassimavoq, angallataanut siullermut sanilliullugu karsinik 70 literinik imalittut 131-jusunit 269-mut alloriarneq annertuvoq.

Siunnersorneqarneq pilersaarummik piviusunngortitsisinnaavoq

Jens Abelsenip oqaluttuassartaata takutippaa aalisartoq nammineq inuussutissarsiutiminik ilisimasaqarpat pilersaarutinilu uppernarsarsinnaallugit piareersimappat siunnersorneqarneq pitsaanerpaamik iluaqutaasartoq. Siunnersortip aningaasaliineq, missingersuutit piumasaqaatillu pillugit ataatsimut isiginnilersitsisinnaavoq, aalisartulli nammineq aningaasaliinerup qanoq ingerlanneqarnissaa nassuiarsinnaasariaqarpaa.

Aalisartunut allanut angallatitaarnissamik imaluunniit angallammik annertuumik allanngortiterinissamik eqqarsartunut Jensip ingerlanera pingasunik ilinniutissartaqarpoq: Piffissaalluartillugu pilersaarusiorneq aallartiguk. Ukiut pitsaasut kisiisa naatsorsuutiginagit ukiut ajornakusoornerusut aamma naatsorsukkit. Qinnuteqaatit aningaasaqarnerlu paatsiveerutinnginneranni siunnersortissarsiorit.

Jensimut angallat glasfiberilik motoorimillu aningaasaliinerinnaanngilaq. Aalisartutut inuunerata, angerlarsimaffimmit ilisimasat pigilersimasai inuunermillu allanngortitsinissamik aalajangernerata kinguneraa. Nukappiaqqamiit ataatap naleqqat sumiiffiannik – aalisakkalli taamani amerlangarnerinik peqqutilimmik isumaqarsimagaluartumut – skipperimut ullumikkut suliassanik tamangajannik naatsorsuisartumut ingerlaarnermi erseqqippoq: misilittakkat akisussaassuseqarluni iliuuseqarnikkut aatsaat naleqalersartut.

Naggasiut: Naasut

Katsorsartilluni naammassigami nuliani naasunik tunerussimagaluarpaa, Nuummiikkamili tamanna ajornarsimavoq, taamaattoq ulloq taanna naammassimmat nulia ilaqutariillutik katersuunneranni naasunik naamasaqalersimapput, allaat suna tamarmi naasut tipaanik tipigissumik illu tipiigissunngortillugu misigisaqarsimapput.

Inuuneq taamaappoq, imaalitsiaannaq nassuiarneqarsinnaangitsut akornatsinniipput kissaatitsinnik tusaasut naalaartut piviusunngortikkusutatsinnillu peqatiginnittut. ■

» PORTRÆT «

Fra dreng ved fjorden til skipper på eget fartøj

Jens Abelsens liv med fiskeriet er formet af erfaring, modgang, nøje planlægning og viljen til at begynde på ny.

Skrevet af: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Han forlod skolen efter 7. klasse og lærte fiskeriet gennem familien og havet. Mange år senere stod Jens Abelsen med planer om at forlænge sit fartøj og investere omkring ti millioner kroner. Vejen dertil blev ikke lige: Den gik gennem hårdt arbejde, år væk fra familien, økonomiske vanskeligheder og et afgørende opgør med alkohol og hash. Med rådgivning, realistiske beregninger og præcis planlægning lykkedes det ham at skabe et nyt fundament for sit fiskeri.

Fiskeriet begyndte i barndommen

Jens Abelsen blev født i Qaqortoq den 3. september 1964. For ham begyndte fiskeriet ikke med en forretningsplan eller en ansøgning. Det begyndte som en del af barndommen – blandt andet ved fjorden i tiden med ørreder – og fortsatte, da han efter 7. klasse kom med sin storebror på fangst og fiskeri.

I familien var fangsten selve livsgrundlaget. Jens husker sin far sige, at danske familier kunne tage mad med hjemmefra, mens familiens egne fangster var det, de måtte stole på. Faren ville lære ham sømærkerne og de steder, hvor fiskene stod. Som ung var Jens ikke altid overbevist om betydningen. Han syntes, der var mange mærker at holde styr på. Senere forstod han, hvor afgørende den viden var.

Det var en lærdom, som ikke kunne læses i en bog: at kunne orientere sig, forstå årstiderne og kende fiskens bevægelser. Den slags viden følger Jens fortsat, når han planlægger sit arbejde på havet.

Fra rejeeventyr til torskens tilbagekomst

Da Jens' storebror fik en rejetrawler i 1988, kom Jens med om bord. Men fiskeriet i Sydgrønland ændrede sig gennem årene. Uuaq – den grønlandske torsk – havde tidligere stor betydning, og torsken kom ind til kysten i 1979. Senere forsvandt den igen fra mange områder. Jens fortæller om år, hvor man søgte efter fisk og måtte tilpasse sig de muligheder, der var.

Han begyndte også at fiske uuaq på et tidspunkt, hvor mange sagde, at bestanden var væk. Hans erfaring var en anden: Der var fortsat fisk, hvis man kendte områderne og arbejdede målrettet. Omkring 2002 kom torsken igen, og denne gang oplevede han, at den ikke forsvandt på samme måde.

Gennem årene arbejdede Jens med flere fartøjer, blandt andet Q-21 og senere et 35-fods fartøj, som han overtog i 2007. Men samtidig med den faglige erfaring voksede også nogle personlige problemer.

Et afgørende vendepunkt

Jens fortæller åbent, at han tidligere havde et misbrug af alkohol og hash. I 2010 kom han i behandling. Det blev et vendepunkt.

Efter behandlingen ændrede hans liv sig. Han begyndte at fiske fra Qeqertarsuatsiaat og blev inddraget i arbejdet med at få et indhandlingssted op at stå. I årene omkring 2010-2015 opholdt han sig meget i området. Arbejdet krævede en høj pris: I en periode så han familien meget lidt – ifølge hans erindring kun omkring halvanden måned i løbet af et helt år.

Omkring 2016-2017 flyttede familien til Nuuk. Samtidig opstod der økonomiske vanskeligheder, men Jens arbejdede sig ud af dem. I 2018 var gælden efter hans oplysninger betalt, og han kunne igen tænke fremad.

> "Så ændrede livet sig," fortæller Jens om tiden efter behandlingen.

Planen før de 55 år

Da Jens nærmede sig sin 55-års fødselsdag, begyndte han at lægge en ny plan. Han ville investere i sig selv og sit fiskeri. Det eksisterende 35-fods fartøj skulle forlænges med to meter, så arbejdsforhold, kapacitet og drift kunne forbedres.

Det var ikke en lille beslutning. Den samlede investering lå efter Jens' oplysning på omkring ti millioner kroner. Et sådant projekt kræver mere end tro på fiskeriet. Der skal være dokumentation, budgetter og beregninger, som viser, at fartøjet kan drives – også når priser, fangster og udgifter ændrer sig.

Her fik Jens hjælp fra rådgivningen. Han fremhæver især Pollas, som hjalp ham godt gennem processen. Rådgivningen handlede ikke om at træffe beslutningen for ham, men om at få planerne, tallene og dokumentationen til at hænge sammen.

Tidspunktet fik også betydning. Fiskernes afregningspriser udviklede sig gunstigt. Jens vurderer selv, at projektet kunne være blevet langt vanskeligere, hvis priserne havde været lavere. Investeringen hvilede derfor både på hans egen indsats og på markedsforhold, som skulle falde rigtigt ud.

Planlægning er en del af arbejdet

Når Jens beskriver sin hverdag, vender han hele tiden tilbage til planlægning. Dagen begynder med, at arbejdet gennemgås: Hvad skal gøres, i hvilken rækkefølge og hvor lang tid vil det tage? Bundgarn skal sættes, passes og renses. Fartøjets drift, fangstens behandling og tiden på havet skal tænkes sammen.

Arbejdsugerne kan være på omkring 36-40 timer, men havet følger ikke altid et almindeligt arbejdsur. Derfor beregner Jens tiden nøje. Han betaler også sig selv som en del af besætningen. Det er et vigtigt princip: Virksomhedens økonomi skal ikke forveksles med privatøkonomien, og skipperens eget arbejde skal indgå i regnestykket.

På fartøjet er der også unge besætnings-medlemmer. Jens beskriver dem som arbejdsomme og hurtige. Med et grin siger han, at de unge næsten får de ældre til at føle sig gamle. Men bag humoren ligger noget alvorligt: Fiskeriets erfaring skal gives videre, samtidig med at de unge får plads til at arbejde på deres måde.

Valget af redskaber

Jens har gjort sig klare erfaringer med forskellige fiskeredskaber. Han peger på problemerne med mistede langliner og andet redskab, som kan blive liggende ved kysten eller på havbunden. Samtidig kan fangsten med nogle metoder blive mindre effektiv.

I hans fiskeri har garn derfor vist sig mere udbytterigt. Det er ikke nødvendigvis en løsning for alle, men et eksempel på, hvordan fiskeren løbende må vurdere redskaber, fangst, miljø og økonomi samlet.

Det nuværende fartøj er omkring 13 meter langt. Kapaciteten er angivet til 269 kasser. Sammenlignet med hans første fartøj er det en markant stigning fra 131 til 269 kasser à 70 liter.

Rådgivning kan gøre en plan gennemførlig

Jens Abelsens historie viser, at rådgivning virker bedst, når fiskeren selv kender sit fag og er parat til at dokumentere sin plan. Rådgiveren kan hjælpe med at skabe overblik over finansiering, budgetter og krav, men fiskeren skal selv kunne forklare, hvordan investeringen skal fungere i praksis.

For andre fiskere, der overvejer et nyt fartøj eller en større ombygning, peger hans forløb på tre forhold: Start planlægningen i god tid. Regn også på de vanskelige år – ikke kun de gode. Og søg hjælp, før ansøgninger og økonomi bliver uoverskuelige.

For Jens er fartøjet mere end en investering i metal og maskiner. Det er resultatet af et langt liv i fiskeriet, af den viden han fik med hjemmefra, og af en beslutning om at ændre kurs. Fra drengen, som syntes farens sømærker var mange, til skipperen, som i dag beregner næsten hvert trin i arbejdet, går der en tydelig linje: Erfaring bliver først værdifuld, når den omsættes til ansvar og handling. ■

Qamutilimmik atuinermut pikkorissarneq isumannaallisaanermut akisussaaffimmullu kiisalu uumasunik illersuinermut tunngavoq

Qamutilik arfernullu qaartartoq piniarnermi sakkorujussuuvoq, ilisimasaqarfigineqarnissamik, sungiusarneqarnissamik mianersornissamillu pisariaqartitsisoq. Taamaattumik arfernut qaartartunik atuinermik pikkorissarneq piumasaqaataannaanngilaq. Piniartoq inuttallu illersorneqarnissaat, aammalu arferup sapinngisamik piaartumik naalliutsitsinngitsumillu pisarineqarnissaa siunertarineqarpoq.

Allattoq: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Arfernik angisuunik piniarneq kinguaariippassuarni uagutsinnut ilaqutariippassuusunut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqarluarsimavoq. Piniarnermi neqinik mattannillu pissarsisoqartarpoq, taakkulu najukkani agguaanneqartarlutillu atorneqartarput. Piniarneq aamma misilittakkanik ilisimasanillu kinguaariit tulleriiaat akornanni ingerlateqqinneqartunik tunngaveqarpoq.

Ullumikkulli arfernik angisuunik piniarnermi atortorissaarutit teknikkikkut ineriartortinneqarsimasut sakkortuut atorneqartarput. Taamaattumik qamutilik arfernullu qaartartoq inummit atortunik malittarisassanillu ilisimannittumit atorneqartariaqarpoq.

Tamanna pikkorissarsimanermut uppernarsaatissamik piumasaqaateqarnerup tunuliaqutaraa.

Maleruagassat qanoq oqarpat

Arfernik angisuunik qaartartortalimmik tuukkartalimmik qamutilik atorlugu piniarnissamut allagartamik imaluunniit akuersissummik pissarsissagaanni angallat akuerisaasumik qaartartortalimmik tuukkartalimmik qamutililimmik peqassaaq. Tamatuma saniatigut angallatip piginnittua nammineq imaluunniit inuttaasut ilaata minnerpaamik ataatsip arfernut qaartartortalimmik tuukkartalimmik atuinissamut pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatissaqassaaq.

Maleruagassat marluk uku immikkoortinneqarnissaat pingaaruteqarpoq:

- Angallat piniarsinnaanermut allagartamik imaluunniit akuersissummik tunineqassappat, piginnittoq imaluunniit inuttaasoq pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatissaqassaaq.
- Inuk arfernut qaartartumik pisisoq imaluunniit passussisoq nammineerluni pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatissaqassaaq.

Tassa inuk pikkorissarsimanermut uppernarsaammik peqanngitsoq arfernut qaartartunik pisisinnaanngilaq, piareersaassanngilaq, ikkussuissanngilaq allatulluunniit passussissanngilaq. Arfernut qaartartunik tunisinermi pikkorissarsimanermut uppernarsaat atuuttoq aamma ukiumut pineqartumut piniarsinnaanermut allagartaq imaluunniit akuersissut atuuttoq takutinneqassapput. Piumasaqaatit taakku arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni aalajangersarneqarput.

Nalunaarut Nalunaarutit.gl-imi atuaruk

CODAN

ILLIT FORSIKRINGIT

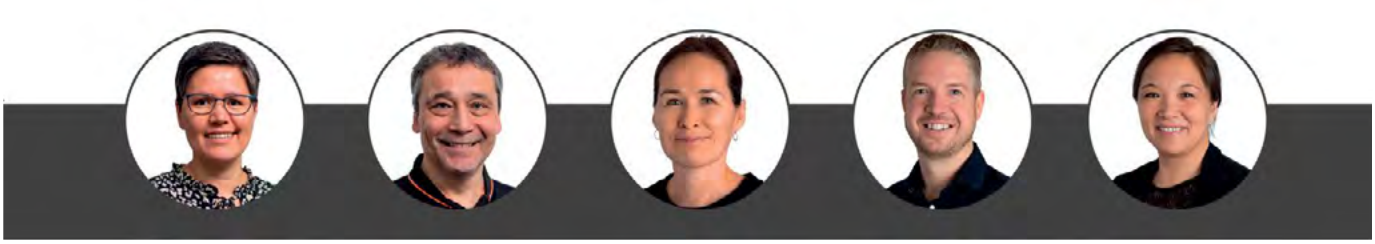
Nunatsinni sillimmasiinissannut sullissisussatit

Illit Forsikringit A/S-imi pingaartitaraagut:

-Sullissatta **ilitsoqqussaralugu oqaatsiminnik atuillutik** sullinneqarluartarnissaat
-Sullissatta **nunatsinni pissutsinik ilisimaarinnilluartunit** sullinneqarluartarnissaat
-Sullissatta **inuppalaartumik toqqissisimanartumik** sullinneqarluartarnissaat

-Sulisugut sillimmasiissutinut ilisimasaqarluartut sullitissallutit piareersimapput

Attavigitigut: www.illitforsikringit.gl +299 325455

Pikkorissarneq ajutoornernik annertuumik kingunilinnik pinaveersaartitsivoq

Arfernut qaartartoq qaartuujasunik imaqarpoq. Taamaattumik assartuinermi, toqqorsinermi, piareersaanermi igitsinermiluunniit kukkusoqassappat piniartumut, inuttanut allanullu qanittumiittunut annertuumik kinguneqarsinnaavoq.

Pikkorissarnermi peqataasut ilaatigut qaartartunik tuukkartalinnillu isumannaatsumik passussineq, qamutiliup piareersarnissaa, eqqortumik iginnissaq kiisalu atortut misissorneqarnissaat aserfallatsaaliorneqarnissaallu ilinniartarpaat. Piniarneq sioqqullugu, piniarnerup nalaani kingornalu maleruagassat atuuttut aamma ilisimasaqarfigilersarpaat.

Sungiusarneq immikkut pingaaruteqarpoq. Allat qamutilimmik atuinerannik takunnissimanissaq kisimi naammanngilaq. Piniartup nammineq suliap ingerlanera ilisimassavaa, qamutilillu igitsinnagu suut misissorneqassanersut ilisimassallugit.

Imarsiortutut misilittagaqarneq naleqangaartuuvoq. Qaartuujasunilli mekanikkikkullu atortunik sakkortuunik suliaqarnermi misilittakkat uppernarsarneqarsinnaasumik ilinniartinneqarnermik ilaqartariaqarput.

Uumasup naalliutsinngissaa akisussaaffiup pingaarutilittut ilagaa

Qamutilimmik atuinermut pikkorissarneq inuit isumannaatsuunissaannik taamaallaat imaqanngilaq. Uumasup naalliutsinngissaa aamma pineqarpoq.

Qaartartortalimmik tuukkartalik qamutilillu eqqortumik atorneqassapput, taamaalilluni arfeq sapinngisamik piaartumik sunniuteqartumillu pisarineqassammat. Periaaseq uniorlugu qaartartullu kukkusumik ikkussorneqarnera imaluunniit atortut naammattumik aserfallatsaalineqarsimanginnerat arferup ikilerneqaannarneranik kinguneqarsinnaavoq.

Arfeq ikiligaq suli toqunneqarsimanngitsoq maleruagassat naapertorlugit sapinngisamik piaarnerpaamik toqunneqassaaq. Taamaattumik piniartup periaasissat sioqqutsisumik ilisimassavai, igeriarnerlu siulleq erngerluni toqumik kinguneqanngippat piaartumik iliuuseqarnissamut piareersimassaaq.

Ilinniartitaaneq pitsaasoq atortullu aserfallatsaalilluakkat uumasup pisariaqanngitsumik naalliunnissaanut aammalu ujaasinerup sivisoorujussuangornissaanut navianartunngornissaanullu aarlerinaatit annikillisittarpaat.

Qamutilik aamma akuerisaassaaq

Pikkorissarsimanermut uppernarsaat kisimi angallat aaffanniarnissamut piareersimatilinngilaa. Qamutilik eqqortumik ikkunneqarsimassaaq teknikkikkut ingerlatsinikkullu ajunngitsumik pissalluni.

Qamutiliit qaartartortalimmik tuukkartallit tamarmik ukioq allortarlugu suliffeqarfimmit Naalakkersuisoqarfimmit suliassamut piginnaatinneqarsimasumit misissorneqarlutillu akuerineqartassapput. Piumasaqaatip inuit ajoqusernissaat pinaveersaartissavaa, piniarnermilu atortut arferup sapinngisamik sunniuteqarluartumik toqunneqarnissaanut atorneqarsinnaanissaat qulakkiissallugu.

Piniartup piniarfiup aallartinnginnerani uku marluk misissussavai:

1. Angallammi pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatilimmik inuttaqarpa?
2. Qamutilik ukiuni kingullerni marlunni misissorneqarlunilu akuerineqarsimava?

Tamatuma saniatigut angallat, piniarsinnaanermut allagartaq imaluunniit akuersissut, qaartartut piniarnermilu atortut allat arfermut pineqartumut piumasaqaatinik naammassinnissimassapput.

Pikkorissarsimanermut uppernarsaatissaqanngikkaanni qanoq pisoqarsinnaava

Angallatip piginnittua imaluunniit inuttaasut arlaannaalluunniit pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatissaqanngippat, qaartartortalimmik tuukkartalimmik qamutilik atorlugu arfernik angisuunik piniarnissamut allagartamik imaluunniit akuersissummik pissarsinissamut piumasaqaatit naammassineqarsimassanngillat.

Inuk pikkorissarsimanermut uppernarsaatissaqanngitsoq arfernut qaartartunik pisinissaminut passussinissaminulluunniit aamma pisinnaatitaanngilaq.

Tamanna ilaatigut makkuninnga kinguneqarsinnaavoq:

- angallat qaartartortalimmik tuukkartalimmik qamutilik atorlugu arfernik angisuunik piniarnissamut allagartamik imaluunniit akuersissummik tunineqarsinnaanngitsoq,
- inuk inatsisit malillugit arfernut qaartartunik pisinissamut passussinissamulluunniit pisinnaatitaanngitsoq,
- piniarneq pilersaarutigineqartutut inatsisit malillugit ingerlanneqarsinnaanngitsoq,
- inuit annertuumik ajoqusernissaannut aarlerinaat annertunerulersoq,
- arferup ikilerneqaannarnissaanut pisariaqanngitsumillu naalliunnissaanut aarlerinaat annertunerulersoq,
- maleruagassanillu unioqqutitsineq akiliisitsinermik pineqaatissiissutaasinnaasoq, pissutsillu apeqqutaallutik arsaarinninnermik kinguneqarsinnaasoq.

Qanoq pineqaatissiisoqassanersoq aalajangersakkanik sorlernik unioqqutitsisoqarsimanersoq aammalu suliaq oqartussaasunit qanoq nalilerneqarnersoq apeqqutaassaaq. Nalunaarummi piniarnermut atortunik, pikkorissarsimanermut uppernarsaatinik arfernullu qaartartunik passussinermut maleruagassanik unioqqutitsinermi akiliisitsinermik pineqaatissiisoqarsinnaanera arsaarinnittoqarsinnaaneralu aalajangersarneqarpoq.

Pikkorissarneq piniarnermut tamarmut aningaasaliineruvoq

Pikkorissarsimanermut uppernarsaat atuuttoq qaartartunik pisinermi imaluunniit piniarsinnaanermut allagartamik qinnuteqarnermi pappiaqqat takutitassat ilaattut taamaallaat isigineqassanngilaq. Pikkorissarneq isumannaatsumik, inatsisit malillugit akisussaassuseqartumillu piniarnermut aningaasaliineruvoq.

Piniartoq ilinniartinneqarsimappat, atortut akuerineqarsimappata, inuttallu suliassat qanoq agguarneqarnissaat sioqqutsisumik isumaqatigiissutigisimappassuk, inuit uumasullu navianartorsiortinneqarnissaat annikinnerulissaaq.

Tamanna angallammut ataasiinnarmut iluaqutaaginnanngilaq. Akisussaassuseqartumik piniarneq Kalaallit Nunaanni arfernik angisuunik piniarnermut tatiginninnerup attatiinnarneqarnissaanut aamma iluaqutaavoq, piniarnermilu isumannaallisaaneq, uumasup naalliutsinnginnissaa maleruagassallu atuuttut ataqqillugit ingerlanneqarnissaanut uppernarsaataavoq.

Paasissutissat Piniarneq sioqqullugu eqqaamasassat

- Inuussutissarsiutigalugu piniarnermut allagartaq atuuttoq.
- Piniarsinnaanermut allagartaq imaluunniit akuersissut atuuttoq.
- Angallat atortullu arfermut pineqartumut piumasaqaatinik naammassinnissimassapput.
- Qamutilik ukioq allortarlugu misissorneqarlunilu akuerineqarsimassaaq.
- Piginnittoq imaluunniit inuttaasut ilaata minnerpaamik ataatsip pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatissaqassaaq.
- Inuinnaq pikkorissarsimanermut atuuttumik uppernarsaatilik arfernut qaartartunik pisisinnaavoq passussisinnaallunilu.
- Qaartartoq akuerisaassaaq arfernullu pineqartumut naatsorsuussaasimassalluni.
- Isumannaallisaanermut periaasissat suliassallu agguarnissaat piniarneq sioqqullugu isumaqatigiissutigineqarsimassapput. ■

Hvalkanonkursus handler om sikkerhed, ansvar og dyrevelfærd

En hvalkanon og en hvalgranat er kraftigt fangstudstyr, som kræver både viden, øvelse og respekt. Derfor er kurset i brug af hvalgranater ikke blot en formalitet. Det skal beskytte fangeren og besætningen og samtidig sikre, at hvalen aflives så hurtigt og forsvarligt som muligt.

Skrevet af: **Markus E. Olsen**
Sineriassortoq

Storhvalfangst har gennem generationer haft stor betydning for mange grønlandske familier og lokalsamfund. Fangsten bidrager med kød og mattak, som fordeles og anvendes lokalt, og den bygger på erfaringer og kundskaber, der er overleveret gennem generationer.

Men nutidens storhvalfangst foregår også med teknisk avanceret og kraftigt udstyr. En hvalkanon med hvalgranat skal derfor betjenes af en person, som både kender udstyret og de gældende regler.

Det er baggrunden for kravet om kursusbevis.

Hvad siger reglerne

For at få licens eller tilladelse til storhvalfangst med harpunkanon skal fartøjet have en godkendt harpunkanon. Derudover skal fartøjsejeren selv eller mindst ét besætningsmedlem have et gyldigt bevis for deltagelse i et kursus om brugen af hvalgranater.

Det er vigtigt at skelne mellem to regler:

- For at fartøjet kan få licens eller tilladelse, skal ejeren eller et besætningsmedlem have et gyldigt kursusbevis.
- Den person, der køber eller håndterer hvalgranaten, skal selv have et gyldigt kursusbevis.

Det betyder, at en person uden kursusbevis ikke må købe, klargøre, montere eller på anden måde håndtere hvalgranaten. Ved salg af hvalgranater skal der både fremvises gyldigt kursusbevis og en gyldig licens eller tilladelse for det pågældende år. Disse krav fremgår af Selvstyrets bekendtgørelse om beskyttelse og fangst af store hvaler.

Se bekendtgørelsen på Nalunaarutit

Kurset forebygger alvorlige ulykker

En hvalgranat indeholder sprængstof. Fejl ved transport, opbevaring, klargøring eller affyring kan derfor få alvorlige konsekvenser for fangeren, besætningen og andre personer i nærheden.

På kurset lærer deltagerne blandt andet om sikker håndtering af granater og harpuner, klargøring af kanonen, korrekt affyring samt kontrol og vedligeholdelse af udstyret. Deltagerne får også kendskab til de regler, der gælder før, under og efter fangsten.

Den praktiske øvelse er særlig vigtig. Det er ikke tilstrækkeligt alene at have set andre bruge en hvalkanon. Fangeren skal selv kende arbejdsgangen og vide, hvad der skal kontrolleres, før kanonen affyres.

Erfaring til søs er værdifuld, men når der arbejdes med sprængstof og kraftigt mekanisk udstyr, skal erfaringen følges af dokumenteret undervisning.

Dyrevelfærd er en central del af ansvaret

Hvalkanonkurset handler ikke kun om menneskers sikkerhed. Det handler også om dyrevelfærd.

Harpunkanonen og hvalgranaten skal anvendes korrekt, så hvalen aflives så hurtigt og effektivt som muligt. Et forkert placeret skud, fejlmonteret granat eller mangelfuldt vedligeholdt udstyr kan føre til, at hvalen kun anskydes.

En anskudt hval, som ikke er blevet dræbt, skal efter reglerne aflives hurtigst muligt. Derfor skal fangeren på forhånd kende procedurerne og være forberedt på at handle hurtigt, hvis det første skud ikke medfører øjeblikkelig død.

God uddannelse og velholdt udstyr mindsker risikoen for unødig lidelse og for en langvarig og farlig eftersøgning.

Kanonen skal også være godkendt

Et kursusbevis gør ikke i sig selv fartøjet klar til hvalfangst. Harpunkanonen skal være korrekt monteret og være i teknisk og funktionel god stand.

Alle harpunkanoner skal synes og godkendes hvert andet år af den virksomhed, som departementet har bemyndiget til opgaven. Kravet skal både forebygge personskader og sikre, at fangstudstyret kan aflive hvalen så effektivt som muligt.

Fangeren skal derfor kontrollere begge dele inden fangstsæsonen:

1. Er der en person ombord med gyldigt kursusbevis?
2. Er harpunkanonen synet og godkendt inden for de seneste to år?

Derudover skal fartøjet, licensen, granaterne og det øvrige fangstudstyr opfylde de krav, der gælder for den pågældende hvalart.

Hvad kan der ske uden kursusbevis

Hvis hverken fartøjsejeren eller et besætningsmedlem har et gyldigt kursusbevis, er betingelserne for at få licens eller tilladelse til hvalfangst med harpunkanon ikke opfyldt.

En person uden kursusbevis må heller ikke købe eller håndtere hvalgranater. Det kan i praksis betyde:

- at fartøjet ikke kan få licens eller tilladelse til storhvalfangst med harpunkanon,
- at personen ikke lovligt kan købe eller håndtere hvalgranater,
- at fangsten ikke kan gennemføres lovligt som planlagt,
- øget risiko for alvorlige personskader,
- øget risiko for anskydning og unødig lidelse for hvalen,
- og at overtrædelse af reglerne kan medføre bøde og efter omstændighederne konfiskation.

Den konkrete reaktion afhænger af, hvilke bestemmelser der er overtrådt, og hvordan sagen vurderes af myndighederne. Bekendtgørelsen fastsætter mulighed for bøde og konfiskation ved overtrædelse af blandt andet reglerne om fangstudstyr, kursusbevis og håndtering af hvalgranater.

Kurset er en investering i hele fangsten

Et gyldigt kursusbevis skal ikke kun betragtes som et papir, man viser ved køb af granater eller ved ansøgning om licens. Kurset er en investering i en sikker, lovlig og ansvarlig fangst.

Når fangeren er uddannet, udstyret er godkendt, og besætningen på forhånd har aftalt arbejdsfordelingen, bliver risikoen mindre for både mennesker og dyr.

Det gavner ikke kun det enkelte fartøj. En ansvarlig fangstpraksis er også med til at bevare tilliden til den grønlandske storhvalfangst og dokumentere, at fangsten foregår med respekt for sikkerhed, dyrevelfærd og gældende regler.

Faktaboks: Husk før fangsten

- Gyldigt erhvervsjagtbevis.
- Gyldig licens eller tilladelse.
- Fartøj og udstyr skal opfylde kravene til den pågældende hvalart.
- Harpunkanonen skal være synet og godkendt hvert andet år.
- Ejeren eller mindst ét besætningsmedlem skal have gyldigt kursusbevis.
- Kun en person med gyldigt kursusbevis må købe og håndtere hvalgranater.
- Granaten skal være godkendt og beregnet til den pågældende hvalart.
- Sikkerhedsprocedurer og arbejdsfordeling skal være aftalt før fangsten. ■

Sakkussat ajoquserpata sillimmasiineq annertuumik pingaaruteqarsinnaavoq

Kalaallit Nunaanni aalisartunut piniartunullu angallat, motoori atortullu allat pigisatut naleqarluinnartutut taamaallaat isigineqarsinnaanngillat. Inuussutissarsiorsinnaanermut isertitaqarsinnaanermullu sakkussaapput pingaaruteqarluinnartut. Taamaattumik ajoqusertoqaraangat ajutoortoqaraangalluunniit aningaasartuutit sukkasuumik annertoorujussuanngorsinnaapput, tamannalu aalisartumut piniartumulluunniit annertuumik kinguneqarsinnaalluni.

Allattoq: **Maren-Louise Poulsen**

AAPISI.gl-imi, aalisartunut piniartunullu siunnersuinermik suliaqartumi, aalisartut piniartullu ajutooreernerup kingorna saaffiginnittarnerat akulikitsumik nalaanneqartarpoq.

Kalaallit Nunaata assigiinngitsorpassuiniit saaffiginnittoqartarpoq. Ilaatigut nunatta kujataani, avannaani tunumilu aalisartut piniartullu inuussutissarsiornerminni sakkussaminnik pingaarutilimmik ajoqusersimasut annaasaqarsimasulluunniit aningaasatigut ikiorserneqarnissamut periarfissanik paasiniaallutik AAPISI.gl-imut saaffiginnittarput.

Suliani arlalinni ajornartorsiutigineqakkajuttarluni atortup ajoqusersimasup sillimmaserneqarsimannginnera.

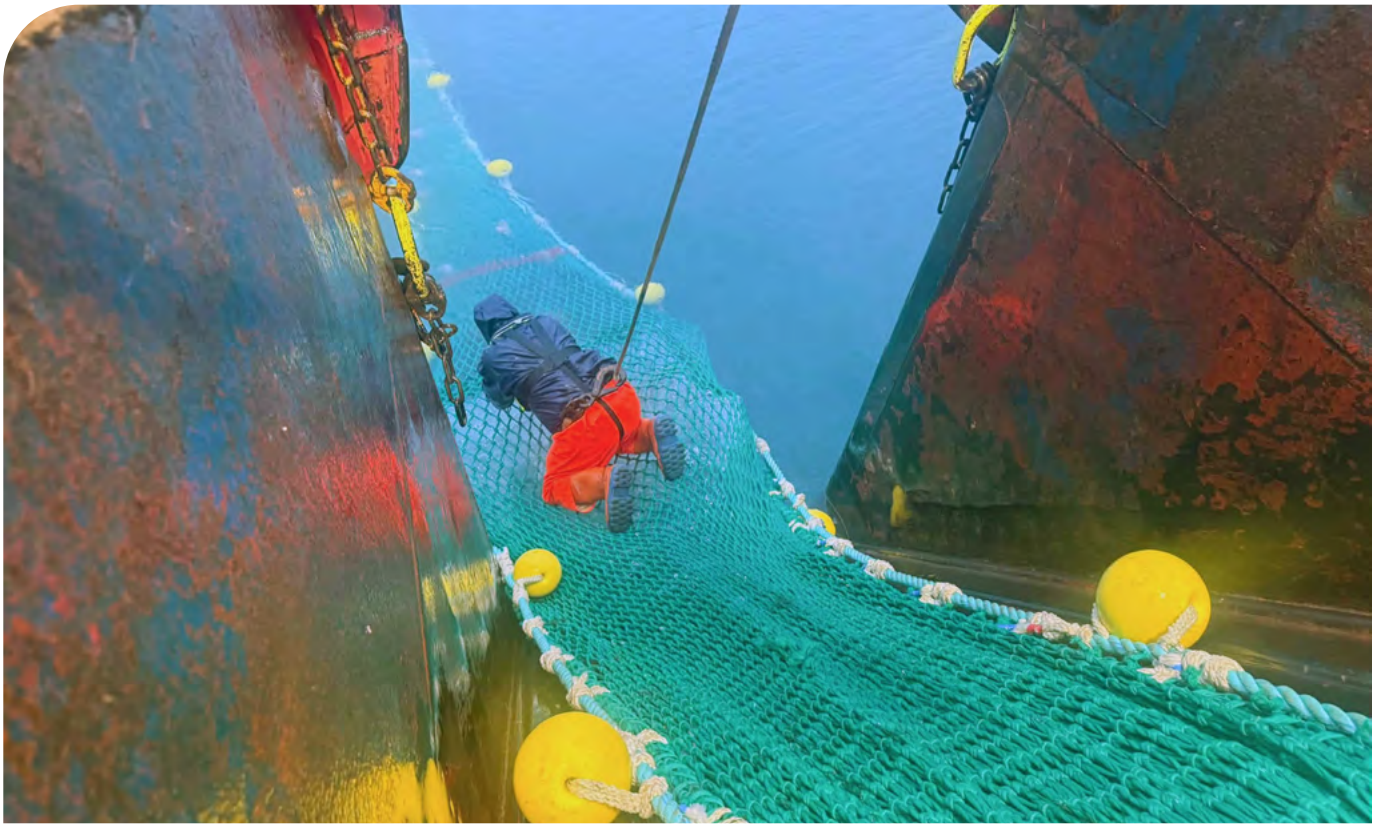
Ajutoorneq ataasiinnaq akisoorujussuanngorsinnaavoq

Aningaasartuutit qanoq annertutigilersinnaanerannut Illit forsikringit Agentur A/S-imi sillimmatinik tuniniaisarfimmi sulisup Randi Nielsenip assersuutaa takussutissiivoq.

- Assersuutigalugu aalisartoq Poca 600-imik angallateqarpoq, angatimillu piginnittup selvrisiko 15.000 kr. akilernikuullugu 450.000 koruuninut sillimmaserneqarsimavoq. Angallatilluni ikkarlippoq angallallu ajoquserluni, sillimmatinik tuniniaasartoq Randi Nielsen assersuusiorpoq nangillunilu:

- Angallatip ajoqusernera misissorneqassappat sannavimmut assartorneqartariaqarpoq. Assersuummi angallatip assartorneqarnera kisimi 20.000 koruunit missaannik akeqarpoq. Sannavimmi misissorneqareerluni iluarsaannissaa 150.000 koruunit missaannik akeqassasoq nalilerneqarpoq. Taamaalilluni ajutoorneq ataasiinnaq katillugit 170.000 koruunit missaannik aningaasartuutaalerpoq.

Angallat sillimmaserneqarsimammat, aningaasartuutit assersuummi matumani sillimmasiissutip isumaqatigiissutaa naapertorlugu matussuserneqarsinnaapput uanilu 155.000 kr. sillimmasiisarfimmit akilerneqassaaq. Sillimmaserneqarsimanngitsuuppat aalisartoq nammineq aningaasartuutinut taama annertutigisunut aaqqiissutissarsiortariaqassagaluarpoq.

Assersuutip aamma takutippaa Kalaallit Nunaanni aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermi immikkut ittumik unammilligassaqartoq. Iluarsaassineq kisimi akisusinnaanngilaq. Angallat motooriluunniit sumiiffimmut allamut sannaviliaanneqartariaqarpat, assartuineq kisimi aningaasartuutaangaatsiarsinnaavoq.

Amerlasuut ajutooreernerup kingorna saaffiginnittarput

AAPISI.gl-imi siunnersuisartut nalaassinnaasarpaat aalisartut piniartulluunniit atortuminnik ajutoorsimasut ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsisut, sillimmaneqarsimanngitsullu.

Inuussutissarsiornermi sakkup ajoqusersimasup taartissaanut imaluunniit aaqqiivigineqarnissaanut tapiiffigineqarnissamik qinnuteqarnissamut periarfissaqarpoq, periarfissamulli tassunga piumasaqaatit aalajangersimasut assigiinngitsut atuupput. Ilaatigut qinnuteqartup isertitai 250.000 koruunit ataassimassagaat piumasaqaataasoq aporfiukkajuttarpoq.

Tamanna isumaqarpoq aalisartup piniartulluunniit inuussutissarsiornermini sakkussaminik pingaarutilimmik annaasaqarnera annertuumik kinguneqaraluartoq, tapiiffigineqarnissaq tamatigut periarfissaasanngitsoq.

Taamaattumik ajutoortoqannginnerani sakkussat pingaarnerit qanoq sillimmaserneqarsinnaanersut paasiniarnissaat pingaaruteqarsinnaavoq.

Sillimmasiineq pigisanut naleqqussagaassaaq

Sillimmasersimanissaq kisimi pingaaruteqanngilaq. Aamma sillimmasiissutip suna matussusersinnaaneraa ilisimassallugu pingaaruteqarpoq.

Aalisartup piniartulluunniit angallat, motoori, snescooteri, ATV imaluunniit inuussutissarsiornermi atortorissaarutit allat aningaasarpassuarnik naleqarsinnaapput. Taamaattumik atortuutit qanoq naleqarnersut aamma ajoqusertoqassagaluarpat ajutoortoqassagaluarpalluunniit qanoq sillimmaserneqarsimanersut misissornissaat iluaqutaasinnaavoq.

Sillimmasiissutit piumasaqaataat, nammineerluni akiliutissat matussusiinerallu assigiinngissinnaapput. Taamaattumik nammineq sillimmasiissutip isumaqatigiissutaa misissorneqartariaqarpoq, aammalu inuussutissarsiornermi sakkussat qanoq matussuserneqarnersut sillimmasiisarfimmut paasiniaasoqarsinnaalluni.

Aalisartumut piniartumulluunniit sakkup ajoqusernera iluarsaanneqarneranut aningaasartuutaannaanngilaq aammali angallat imaluunniit motoori atorneqarsinnaajunnaarpat aalisariarsinnaaneq piniariarsinnaanerluunniit pisinnaajunnaarsinnaavoq – taamaalillunilu piffissami tassani isertitaqarsinnaaneq aamma eqqugaasinnaalluni.

Sillimmasiineq motoorip ajoqusernissaanik imaluunniit angallatip sikumut apornissaanik pinngitsoortitsisinnaanngilaq. Ajutoortoqassagaluarpalli aningaasatigut kingunerluutit annikillisarnissaannut sillimmasiineq pingaaruteqarsinnaavoq. ■

PAASISSUTISSAT

Aalisartuuguit piniartuuguilluunniit tapiissutit pillugit qinnuteqarnissamit periarfissat uani takusinnaavatit: https://aapisi.gl/esu-tapiissutit/ uani: "Aallarteqqinnissamut tapiissutit".

Sillimmasernissamut tunngasut Sillimmasiisarfimmut paasiniarneqarsinnaapput.

For mange fiskere og fangere i Grønland er båden, motoren og andet udstyr ikke blot værdifulde ejendele. Det er arbejdsredskaber, som er afgørende for, at de kan passe deres erhverv og sikre deres indkomst. Når noget går i stykker eller bliver beskadiget ved et uheld, kan regningen derfor hurtigt blive så stor, at det får alvorlige konsekvenser for den enkelte.

Skrevet af: **Maren-Louise Poulsen**

Hos AAPISI.gl, der yder konsulentbistand til fiskere og fangere, modtager man jævnligt henvendelser fra fiskere og fangere, efter at skaden allerede er sket.

Henvendelserne kommer fra forskellige dele af Grønland. AAPISI.gl har blandt andet oplevet sager fra Syd-, Nord og Østgrønland, hvor fiskere eller fangere har mistet eller fået ødelagt et vigtigt arbejdsredskab og efterfølgende undersøger mulighederne for økonomisk hjælp.

Fælles for flere af sagerne er, at arbejdsredskabet ikke har været forsikret.

En skade kan hurtigt koste langt mere end forventet

Hvor store beløb der kan være tale om, illustreres af et eksempel fra Randi Nielsen fra Illit Forsikringit Agentur A/S.

– En fisker har eksempelvis en Poca 600, som er forsikret for 450.000 kr. med en selvrisiko på 15.000 kr. Under sejlads rammer båden et skær og bliver beskadiget. Båden skal fragtes til et værksted i en anden by, hvor skaden kan vurderes. Alene transporten koster omkring 20.000 kr., siger Randi Nielsen og fortsætter.

– Efter gennemgangen vurderer værkstedet, at det vil koste omkring 150.000 kroner at få den repareret. En enkelt hændelse har dermed medført udgifter på omkring 170.000 kroner. Fordi båden er forsikret, kan udgifterne i dette eksempel dækkes på 155.000 kr. af forsikringen i henhold til den konkrete forsikringsaftale efter at ejeren har betalt 15.000 kr. for selvrisiko. Uden forsikring ville fiskeren selv skulle finde en løsning på en udgift, der svarer til en meget stor del af bådens værdi.

Eksemplet viser samtidig en særlig udfordring ved at drive fiskeri i Grønland: Det er ikke nødvendigvis kun selve reparationen, der er dyr. Hvis båden eller motoren skal sendes til et værksted et andet sted, kan fragten alene blive en betydelig ekstraudgift.

Henvendelserne kommer ofte efter skaden

Hos AAPISI.gl oplever man, at nogle først undersøger mulighederne for hjælp, når motoren, båden eller et andet nødvendigt arbejdsredskab allerede er gået i stykker.

Der findes mulighed for at søge om tilskud til et ødelagt arbejdsredskab, men der er betingelser knyttet til ordningen. Blandt andet kan der kun søges gennem den pågældende mulighed, hvis ansøgerens indkomst er under 250.000 kroner.

Det betyder, at det ikke nødvendigvis er muligt at få støtte, selv om tabet af et arbejdsredskab kan have stor betydning for den enkelte fiskers eller fangers mulighed for fortsat at arbejde.

Derfor kan det være relevant allerede inden en skade at undersøge, hvilke muligheder man har for at forsikre sine vigtigste arbejdsredskaber.

Forsikringen skal passe til det, man ejer
Det handler ikke alene om at have en forsikring. Det er også vigtigt at vide, hvad forsikringen faktisk dækker.

En fisker eller fanger kan eksempelvis have betydelige værdier bundet i båd, påhængsmotor, snescooter, ATV eller andet udstyr, som anvendes i det daglige arbejde. Derfor kan det være en god idé at gennemgå værdien af udstyret og undersøge, hvordan det er dækket i tilfælde af blandt andet skade eller ulykke.

Vilkår, selvrisiko og dækning kan variere fra forsikring til forsikring. Den enkelte bør derfor undersøge sin egen aftale og få afklaret med forsikringsselskabet, hvad der gælder for netop de arbejdsredskaber, der bruges.

Fakta

Læs mere om tilskud på hjemmesiden: https://aapisi.gl/esu-tapiissutit/ under "Genetableringsstøtte".

Vil du forsikre dyre ejendele, er det en god idé at kontakte et forsikringsselskab i Grønland.

For fiskere og fangere kan et ødelagt arbejdsredskab nemlig betyde mere end selve reparationsregningen. Hvis båden eller motoren ikke kan bruges, kan det også betyde en periode, hvor det ikke er muligt at komme ud og fiske eller gå på fangst – og dermed en periode uden den sædvanlige indtjening.

Forsikring kan ikke forhindre, at en motor går i stykker, eller at en båd rammer is. Men den kan være med til at begrænse de økonomiske konsekvenser, når uheldet er ude.

Akuersissutit pillugit malittarisassat nutaat sinerissap qanittuani aalisarnermut eqaannerulersitsipput

Akuersissutit pisassiissutillu pillugit nalunaarut nutaaq 15. juli 2026 atuutilerpoq. Allannguutit ilaatigut isumaqarput sinerissap qanittuani qaleralinniarnissamut akuersissummik qinnuteqarnermi 18-init 29-inut ukioqartussaanermut piumasaqaat atorunnaarsinneqartoq, kiisalu aalisartunut allaffissornikkut piumasaqaatit arlallit eqaannerulersinneqartut.

Allattoq: **APN & Maren-Louise Poulsen**

Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfiup inuussutissarsiornermut siunnersortit innuttaasunullu sullissiviit aalisarnermut akuersissutinik tunniussisarneq pillugu malittarisassat nutaat pillugit ilisimatippai. Allannguutit siunertaraat malittarisassat aamma sinerissap qanittuani aalisarnermut periarfissat eqaannerulersinnissaat.

Allannguutit pingaarnerit ilagaat sinerissap qanittuani qaleralinniarnissamut akuersissummik qinnuteqarnermi 18-init 29-inut ukioqartussaanermut piumasaqaatip atorunnaarsinneqarnera. Taamaalilluni qinnuteqartunut ukiutigut killiliussaq taanna tamaanngilaq.

Umiatsiaararsorlutik aalisartunut aamma allannguisoqarpoq. Aalisartoq piginnittoq CVR-imi nalunaarsorsimappat angallataalu nalunaarsorsimappat, pisanik akuersissummi pineqartunik tunisinermi aalisartoq nammineq najuuttariaaruppoq.

Aamma ukiumut tullermut akuersissummik assingusumik pissarsisinnaajumalluni akuersissutip 1. december nallertinnagu atorneqarsimanissaanut piumasaqaat atorunnaarsinneqarpoq.

Qaanaami, nunaqarfiini kiisalu Tunumi najugaqartut § 15-imi piumasaqaatinit immikkut akuersissummik qinnuteqartariaarupput. Najugaqarneq pillugu kommunimit uppernarsaat takussutissiarissallugu naammassaaq.

Taakku saniatigut nalunaarummi arlalinnik iluarsiissuteqartoqarlunilu erseqqissaanerit ilanngunneqarput. Ilaatigut angallatit 24 meterit tikillugit takissusillit sinerissap qanittuani aalisarsinnaanerat erseqqissarneqarpoq. Aamma sunngiffimmi aalisartut saarullinnik tunisinissamut akuersissuteqartut pillugit malittarisassat erseqqissarneqarput.

Malittarisassat nutaat 15. juli 2026 atuutilerput.

- Sinerissap qanittuani qaleralinniarnissamut akuersissutinut 18-29-nik ukioqartussaanermut piumasaqaat atorunnaarsinneqarpoq.
- Umiatsiaararsorlutik aalisartut CVR-imi angallatillu nalunaarsorsimappata tunisinermi nammineq najuuttariaarupput.
- Akuersissutip 1. december nallertinnagu atorneqarsimanissaanut piumasaqaat atorunnaarsinneqarpoq.
- Qaanaami nunaqarfiinilu kiisalu Tunumi najugaqartunut najugaqarneq pillugu kommunimit uppernarsaat naammalerpoq. ■

Nye regler gør adgangen til kystnært fiskeri mere smidig

En ny bekendtgørelse om licenser og kvoter trådte i kraft den 15. juli 2026. Ændringerne betyder blandt andet, at alderskravet for kystnær hellefiskelicens er fjernet, og at flere administrative krav for fiskere er blevet lempet.

Skrevet af: **APN & Maren-Louise Poulsen**

Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning har orienteret erhvervskonsulenter og borgerservicecentre om en række nye regler for udstedelse af fiskerilicenser. Formålet med ændringerne er at gøre reglerne og adgangen til det kystnære fiskeri mere smidig.

En af de væsentlige ændringer er, at det tidligere alderskrav på 18-29 år for at søge kystnær licens til hellefisk er fjernet. Det betyder, at ansøgere ikke længere er omfattet af denne aldersbegrænsning.

Der er også ændringer for jollefiskere. De skal ikke længere personligt være til stede, når fangsten indhandles på deres licens, så længe fiskeren er registreret i CVR, og fartøjet er registreret.

Samtidig er kravet om, at en licens skal være udnyttet inden den 1. december for at kunne få en tilsvarende licens året efter, blevet fjernet.

For ansøgere bosat i Qaanaaq og bygderne samt i Østgrønland er reglerne også blevet enklere. De skal ikke længere søge dispensation fra kravene i § 15. I stedet er dokumentation fra kommunen om bopæl tilstrækkelig.

Bekendtgørelsen indeholder desuden en række rettelser og præciseringer. Det er blandt andet præciseret, at fartøjer på op til 24 meter kan fiske kystnært. Reglerne for fritidsfiskere med licens til at indhandle torsk er ligeledes blevet præciseret.

De nye regler trådte i kraft den 15. juli 2026.

- Fjernet alderskrav på 18-29 år for kystnær hellefiskelicens.
- Jollefiskere behøver ikke længere selv at være til stede ved indhandling, når CVR- og fartøjsregistrering er på plads.
- Kravet om brug af licensen inden 1. december for at få tilsvarende licens året efter er fjernet.
- Bopælsdokumentation fra kommunen er tilstrækkelig for ansøgere i Qaanaaq og bygderne samt Østgrønland i forhold til de nævnte § 15-krav. ■

Aalisarnerup teknikkikkut iluarsiivigineqarnera pillugu nalunaarut nutaaq

Allattoq: **APN**

Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni aalisarnerup teknikkikkut iluarsiivigineqarnera pillugu nalunaarut nutaaq ulloq 27. august 2026 akuersissutigaat. Nalunaarummi allannguutit arlallit atuutilersinneqarput, ilaatigut Kalaallit Nunaata kangerluini aalisarnerit assigiinngitsut immikkut isiginiarneqarnissaat kiisalu raajarniarluni aalisarnermik pitsanngorsaaneq pisariillisaanerlu siunertaralugit.

Tunngaviusumik killeqarfiup iluani qalorsuarsorluni saarullinniarneq

Allannguutit pingaarnerit ilagaat tunngaviusumik killeqarfiup iluani qalorsuarsorluni saarullinniarnermut inerteqqummik atuutilersitsineq.

Taamaattoq Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoq, qinnuteqarnerup kingorna inerteqqummik atorunnaarsitsisinnaavoq imartami tamarmi imaluunniit imartap ilaannaani.

Raajarniarluni aalisarnermut maleruagassat nutaat

Raajarniarluni aalisarnermut tunngatillugu aamma allannguutinik arlalinnik suliaqartoqarpoq.

Tunngaviusumik killeqarfimmit 3 sømilit iluini raajat pisat angallammi tunisassiarinissaannut inerteqqut peerneqarpoq. Tamatuma saniatigut raajarniarluni aalisarnermi angallatit angissusiinik killiliineq allanngortinneqarpoq.

Angallatit a.t.t. 50 meterisut takissusillit, siorpiaata aqorpiaatalu akornanni uuttorlugu, aammalu 1.250 BT-t tikillugit angissusillit siunissami tunngaviusumik killeqarfimmit 3 sømilit iluini kiisalu raajaqarfinni aalisarsinnaalissapput.

Aalisarnermut atortunik nutaanik misileraaneq

Nalunaarummi § 21-mi aaqqissuussineq nutaaq aamma atuutilersinneqarpoq. Aaqqissuussinerup siunertaraa aalisarnermi atortunik nutaanik ineriartortitanillu, maleruagassani atuuttuni ilanngunneqarsimanngitsunik, misileraanissaq sukkanerusumik ajornannginnerusumillu pisinnaangortissallugu.

Aaqqissuussineq aalisarnermut ingerlatsisunut akuersissummik peqareersunut taamaallaat atuuppoq.

Saarulliit suffisarfii ilanngunneqarput

Nalunaarummi § 9-mi ilanngussaq 3-milu Kalaallit Nunaanni saarulliit suffisarfii pillugit imartat ilanngunneqarput.

Saarulliit suffisarfii Kalaallit Nunaanni saarulliit pillugit aqutsinissamut pilersaarummi aamma nassuiarneqareerput. Aqutsinissamut pilersaarut 1. januar 2025 atuutilersinneqarpoq.

Suffinerup nalaani, tassa 1. martsimiit 31. maj tikillugu, imartat pineqartut aalisarfigineqarsinnaajunnaarlugit matoqqatinneqassapput.

Nuuk-Paamiut aqutsiveqarfiani saattuarniarneq

Nuuk-Paamiut aqutsiveqarfianni saattuarniarluni aalisarnerup piffissami 1. juniimiit 31. juli tikillugu matoqqasarnera aamma § 7-mi atuutilersinneqaqqippoq.

Matusineq Kalaallit Nunaata kitaani saattuarnermut aqutsinissamut pilersaarummi allassimareerpoq, aqutsinissamut pilersaarullu 1. januar 2025 atuutilersinneqaqqippoq.

Maleruagassat erseqqissarneqarput

Allannguutit taaneqartut saniatigut nalunaarummi maleruagassat killilersuinerillu arlallit erseqqissarneqarput. Tamanna nalunaarutip paasiuminarnerulernissaanut aamma aalisarnermik ingerlatsisunut atorneqarnissaanut ajornannginnerulersitsinissamut iluaqutaassaaq.

Nalunaarummi allannguutit tamarmik Kalaallit Nunaata kangerluini aalisarnerit assigiinngitsut ingerlanneqartarnerisa mianerineqarnissaat, kiisalu raajarniarluni aalisarnerup nalituup atugassaritaasa pitsanngorsarneqarnissaat pisariillisarneqarnissaallu eqqarsaatigalugu suliarineqarput.

Paasissutissat amerlanerit

Allannguutit qulaani taaneqartut tassaapput nalunaarummi nutaami allannguutit pingaarnerit ilaannaat. Nalunaarummi aamma allannguutit allat erseqqissaanerillu arlallit suliarineqarput.

Allannguutit aalajangersimasut kiisalu maleruagassat nutaat aalisarnernut assigiinngitsunut qanoq sunniuteqassanersut pillugit paasissutissat amerlanerusut Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmut saaffiginninnikkut pissarsiarineqarsinnaapput.

Nalunaarut nutaaq ulloq 15. september 2026 atuutilerpoq. Atuutilersinneqareernerata kingorna nalunaarut nalunaarutit.gl-imi tamanut saqqummiunneqassaaq. ■

Ny bekendtgørelse skal tilpasse og styrke reguleringen af fiskeriet

Skrevet af: **APN**

Naalakkersuisut har den 27. august 2026 godkendt en ny bekendtgørelse om teknisk regulering af fiskeriet i Grønland. Den nye bekendtgørelse indeholder en række ændringer, der blandt andet skal tage højde for de forskellige former for fiskeri, der foregår i Grønlands fjorde, samt forbedre og effektivisere rammerne for det værdifulde rejefiskeri.

Trawlforbud for torsk inden for basislinjen

En af de væsentlige ændringer er, at der indføres et trawlforbud for torsk inden for basislinjen. Formålet er blandt andet at sikre en tydeligere regulering af torskefiskeriet i de kystnære områder.

Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning, Peter Borg, kan dog efter ansøgning ophæve forbuddet i hele eller dele af området.

Ændrede rammer for rejefiskeriet

Bekendtgørelsen indeholder også ændringer af reglerne for rejefiskeriet.

Forbuddet mod produktion ombord af rejefangster inden for 3 sømil fra basislinjen fjernes. Samtidig ændres begrænsningen på fartøjsstørrelser i rejefiskeriet.

Fremover kan fartøjer på op til 50 meter l.o.a. (længde over alt) og 1.250 BT (bruttotonnage) fiske inden for 3 sømil fra basislinjen samt i de såkaldte rejekasser.

Ændringerne skal være med til at skabe mere hensigtsmæssige rammer for rejefiskeriet og understøtte en effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Nye muligheder for afprøvning af fiskeredskaber

Den nye bekendtgørelse indeholder også en ordning i § 21, som skal gøre det hurtigere og nemmere at afprøve nye og innovative fiskeredskaber, der ikke er omfattet af de gældende regler.

Ordningen giver mulighed for at afprøve nye redskaber inden for fiskeri, som den pågældende aktør allerede har licens til. På den måde skabes der bedre mulighed for at teste nye løsninger, samtidig med at afprøvningen sker inden for de gældende rammer for fiskeriet.

Gydeområder for torsk bliver en del af bekendtgørelsen

Der tilføjes desuden gydeområder for torsk i Grønland i § 9 og bilag 3.

Områderne er allerede beskrevet i Forvaltningsplan for torsk i Grønland, som trådte i kraft den 1. januar 2025. Gydeområderne er lukket for fiskeri i gydeperioden fra 1. marts til og med 31. maj.

Med ændringen bliver områderne samtidig tydeligere indarbejdet i den tekniske regulering af fiskeriet.

Lukning for krabbefiskeri i Nuuk-Paamiut genindføres

I § 7 genindføres lukningen for fiskeri efter krabber i forvaltningsområdet Nuuk-Paamiut fra 1. juni til og med 31. juli.

Lukningen fremgår allerede af Forvaltningsplan for krabber i Vestgrønland, som trådte i kraft den 1. januar 2025. Ændringen sikrer dermed, at reguleringen også fremgår tydeligt af bekendtgørelsen om teknisk regulering af fiskeriet.

Flere præciseringer og administrative ændringer

Ud over de ovenstående ændringer indeholder bekendtgørelsen en række øvrige justeringer og præciseringer. Formålet er blandt andet at gøre reglerne tydeligere og lettere at anvende i praksis.

De ændringer, der er beskrevet ovenfor, udgør således kun et udvalg af ændringerne i den nye bekendtgørelse. Der er også foretaget en række øvrige tekniske og administrative tilpasninger.

For yderligere information om de konkrete ændringer og om, hvordan de nye regler påvirker de forskellige former for fiskeri, kan der rettes henvendelse til Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning.

Fokus på forskellige fiskeriformer

Med den nye bekendtgørelse har det været vigtigt for Naalakkersuisut at tage hensyn til de forskellige former for fiskeri, der foregår i Grønlands fjorde og kystnære områder.

Samtidig skal ændringerne være med til at skabe bedre og mere effektive rammer for det værdifulde rejefiskeri og sikre, at reguleringen løbende tilpasses udviklingen i fiskeriet.

Den nye bekendtgørelse trådte i kraft den 15. september 2026. Bekendtgørelsen kan findes på nalunaarutit.gl. ■

Tapiissuteqartarneq pillugu nalunaarut nutaaq Qaanaami Tunumilu aalisartunut periarfissanik pitsanngorsaassaaq

Allattoq: **APN**

Qaanaami Tunumilu aalisariutinut tapiissuteqartarneq pillugu nalunaarut nutaaq Naalakkersuisut akuersissutigaat. Isorliunerusuni aalisarnerup ineriartornerata nukittorsarnissaa kiisalu aalisartut aningaasaqarnerisa periarfissaannik pitsanngorsaanissaq nalunaarummi siunertaavoq.

Aaqqissuussaq nutaaq tapiissuteqartarnermi atugassarititaasunik malunnaatilimmik pitsanngorsaavoq. Angallatit 6 aamma 9,5 meteri akornanni angissusillit aningaasartuutinut attuumassuteqartunut 85 %-it tikillugit tapiiffigineqarsinnaapput, angallatillu 9,5 meter sinnerlugu angissusillit 60 %-it tikillugit tapiiffigineqarsinnaallutik.

Peqatigisaanik nammineq aningaasaliissutissat piumasaqaataat angallatinut assigiinngitsunut 2 %-mut aamma 5 %-mut appartinneqarput. Aamma angallatit 6 meterimiit qummut takissusillit tapiissutinik qinnuteqarsinnaalissapput.

Tapiissuteqarnikkut aalisariutit imaatigut sillimaniarnermut atortuinik pitsanngorsaanissaq, ukioq naallugu aalisarsinnaanermut periarfissanik pitsaanerulersitsinissaq kiisalu aalisarfissatut pineqartuni aalisarnermi piginnaasanik atortunillu nutarterinissaq ilaatigut tapersersorneqassapput.

Pingaartumik Tunumi ukioq naallugu aalisarsinnaanermut periarfissanik pitsaanerulersitsinissaq aaqqissuussami nutaami pingaartinneqarpoq. Aalisariutit atortullu nutarterneqarnerisigut aalisartut aalisarnerminni periarfissaat pitsanngorsarneqarnissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigaat.

Aaqqissuussaq aqqutigalugu aalisartut pisarisinnaasaasa annertusisinnaanissaat, aalisartut isertitaasa pitsanngorsarnissaat kiisalu najukkani suliffissaqartitsinerup annertusarsinnaanissaa Naalakkersuisut neriuutigaat. Taamaalilluni tapiissuteqartarneq isorliunerusuni aalisarnerup ineriartorneranut aamma najukkani inuussutissarsiornermut tapersiinissamut pingaarutilittut atorneqassaaq.

Nalunaarut aalisarnermi aningaasaliissuteqartarneq pillugu inatsimmik pioreersumik tunngaveqarpoq, aamma tamanut tusarniaassutigineqareerluni.

Nalunaarut 1. juni 2026 atuutilerpoq. ■

Ny tilskudsordning skal styrke fiskeriet i Qaanaaq og Østgrønland

Skrevet af: **APN**

Naalakkersuisut har godkendt en ny bekendtgørelse om tilskud til fiskefartøjer i Qaanaaq og Østgrønland. Formålet med den nye ordning er at styrke udviklingen af fiskeriet i yderdistrikterne og give fiskerne bedre økonomiske muligheder for at investere i nye og mere tidssvarende fartøjer.

Med den nye ordning forbedres støttevilkårene markant. For fiskefartøjer mellem 6 og 9,5 meter kan der ydes op til 85 procent i tilskud, mens fartøjer på over 9,5 meter kan opnå op til 60 procent i tilskud.

Samtidig reduceres kravet til egenfinansiering. For fartøjer mellem 6 og 9,5 meter er kravet til egenfinansiering 2 procent, mens det for fartøjer over 9,5 meter er 5 procent.

Mulighed for at søge hele året

Som en del af den nye ordning bliver det muligt at søge om tilskud til fiskefartøjer på 6 meter og opefter hele året.

Den løbende mulighed for at søge skal gøre ordningen mere fleksibel og give fiskerne bedre mulighed for at planlægge investeringer i nye fartøjer efter deres behov og lokale forhold.

Skal styrke sikkerhed og helårsfiskeri

Den nye tilskudsordning skal blandt andet bidrage til at øge sikkerheden til søs og skabe bedre muligheder for helårsfiskeri, særligt i Østgrønland.

Samtidig skal ordningen understøtte en generel modernisering af fiskerikapaciteten i Qaanaaq og Østgrønland. Ved at give fiskerne bedre muligheder for at investere i nye fartøjer er forventningen, at ordningen på længere sigt kan bidrage til øgede fangstmængder og forbedret indtjening for fiskerne.

En styrket fiskeriaktivitet kan samtidig skabe positive afledte effekter for beskæftigelsen og den lokale økonomi i de berørte lokalsamfund.

Bygger på eksisterende lovgivning

Den nye bekendtgørelse bygger på den eksisterende lovgivning om fiskerifinansieringspuljen og har været sendt i offentlig høring forud for godkendelsen.

Med de forbedrede tilskudsvilkår ønsker Naalakkersuisut at skabe bedre rammer for udviklingen af fiskeriet i Qaanaaq og Østgrønland og dermed understøtte et mere moderne og økonomisk bæredygtigt fiskerierhverv i yderdistrikterne.

Bekendtgørelsen trådte i kraft 1. juni 2026. ■

Polar EXPO-mi naapitsigut siunnersortillutillu

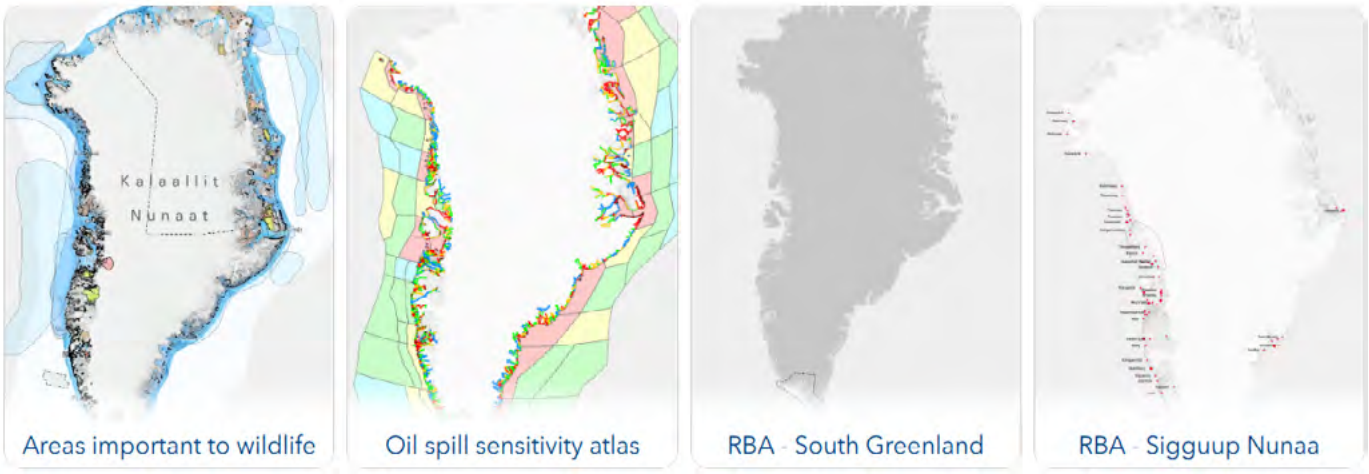
Ilulissani Polar EXPO ingerlanneqalerpat Pinngortitaleriffimmeersugut naapitsigut taavalu qalerallit, suluppaakkat, qeeqqat allallu pillugit siunnersuinerit pillugit paasisaqarlutit. Najukkanni misigisatit oqaluttuarikkit isummersorlutillu. Paasissutissat qanoq katersorneqartarnersut pillugit aamma paasisaqarsinnaassaatit, paasissutissallu pissarsiagut qanoq atortarnerigut paasisaqarfigisinnaassallugit. ■

SANNA qassutaarsiutinik qalluilerpoq

Pinngortitaleriffiup ilisimatuussutsikkut umiarsuaa Sanna qassutaarsiutinik ningittagaarsiutinillu qalluisussaavoq 18.-27 oktoberi 2026. Ningittakkanik, kivitittakkanik, pullatinik, bundgarninik allanillu eqqakkanik qalluinissatsinnut sumiiffiit pillugit ikiortigut. Aamma sumiiffik qalluiffissaqartoq nammineerlutit puttasulerlugu nalunaarsorsinnaavat, uatsinnik qaqinneqariaannanngortillugu. Sanna'p aquuteralaanik aamma arnarlunnut qassutit Sanna'mut qalloriaannanngortitussaassavagut. Qallueqataarusukkuit taava ujarliutinik allunaasanillu Sanna'miit pissarsisinnaavutit. Pisaqassaguit taava Sanna'p amoriaannaassagamigit.

Emailikkut, imaluunniit QR kode'kut, oqarasuaatikkut, vhf-ikkulluunniit attavigisinnaavatsigut Polar EXPO'qarneraniluunniit ornissinnaalluta.

Sanna'mik qalluinissaq ima ullulerneqarallaqqavoq: 18.-20. oktober Qeqertarsuup Tunua. 21.-27. oktober: Aasiaat, Sisimiut, Maniitsoq, Qeqertarsuatsiaat Nuullu. ■

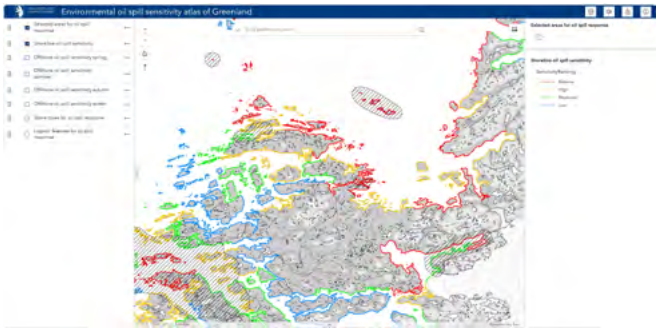

NatureMap Hub Nunatta pinngortitaanit avatangiisaaniillu paasissutissanik katersivik

Allattoq: **Pinngortitaleriffik**

Pinngortitaleriffik aamma DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi suleqatigiillutik avatangiisinut pinngortitamullu paasissutissat amerlasuut digitaliusumik NatureMap Hubimi katersorsimavaat. Platformi oqartussanut, aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffinnut aammalu innuttaasunut Nunatta pinngortitaanut avatangiisinullu tunngatillugu nunap assinginik interaktiiviusunik, geodatanik kiisalu ilisimatuussutsikkut nalunaarusianik pissarsinissamut pisariitsumik periarfissiivoq.

NatureMap Hubimi ilaatigut paasissutissat makkua uumassusillit mianernartut najugaqarfii, uuliamik mingutsitsinerup sunniuteqarfigisinnaasai, avatangiisinik periusissiatigut nalilersuinerit, kiisalu nunap immikkoortuini tunngaviusumik misissuinerit nalaatassaapput. Paasissutissat taakku Nunatsinni aatsitassanik ujarlerneq aamma iluaqutiginninneq avatangiisinik mianerinnilluni pilersaarusiorneqarlunilu aqunneqarnissaa tapersersorpaat.

Platformi atorlugu geodata takuneqarsinnaapput, aaneqarsinnaallutik (download) namminerlu GIS-systemini atorneqarsinnaallutik. Paasissutissat tamarmik metadata-mik ilaqartinneqarput aammalu ilisimatuussutsikkut nalunaarusianut nunap assingisa tunngavigisaannut innersuussillutik.

NatureMap Hub Nunatsinni Avatangiisinut Pinngortitamullu Paasissutissaateqarfiata ilaaraa, Pinngortitaleriffiup aamma DCEp suleqatigiillutik Aatsitassanut Avatangiisinullu Aqutsisoqarfik sinnerlugu ingerlatsivigisaat. ■

Mød os på Polar EXPO

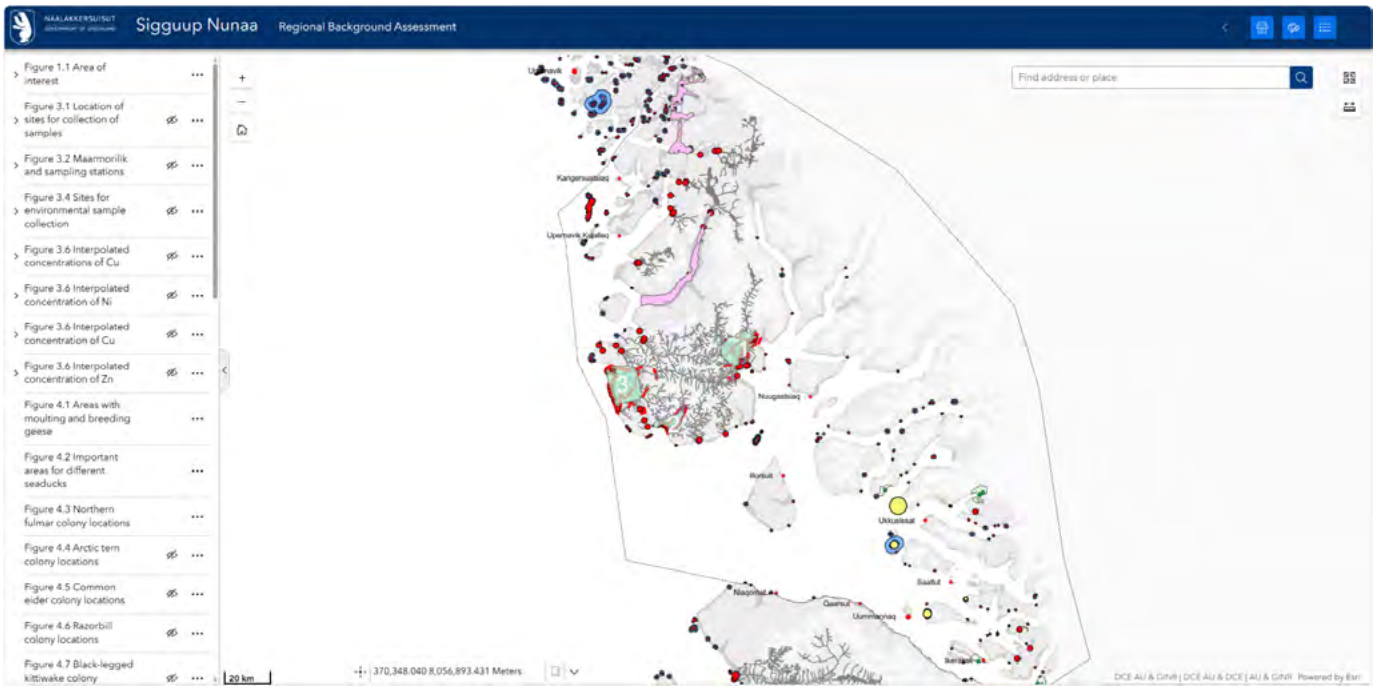
Mød os fra Pinngortitaleriffik på Polar EXPO, og hør om den nyeste rådgivning om hellefisk, rødfisk, havkat og andre arter. Fortæl os, hvad du oplever i dit område, og giv din mening til kende. Hør også, hvordan vi indsamler oplysninger, og hvordan vi bruger de data, vi indsamler. ■

SANNA bjærger mistede fiskeredskaber

Grønlands Naturinstituts forskningsskib Sanna vil bjærge mistede fiskeredskaber fra 18. til 27. oktober 2026. Hjælp os med positioner på mistede liner, synkegarn, tejner, bundgarn og andet affald. Du kan også selv markere et efterladt redskab med en bøje, så vi kan hente det. Sannas jolle kan desuden gøre efterladte stenbidergarn klar til at blive taget om bord på Sanna. Vil du hjælpe med at lede efter redskaber, kan du låne søgeudstyr og tovværk på Sanna. Finder du et redskab, kan Sanna tage det direkte om bord.

Kontakt os via e-mail, QR-koden, telefon eller VHF, eller kig forbi på Polar EXPO.

Foreløbig sejlplan: 18.–20. oktober: Disko Bugt. 21.–27. oktober: Aasiaat, Sisimiut, Maniitsoq, Qeqertarsuatsiaat (Fiskenæsset) og Nuuk. ■

NatureMap Hub samler Grønlands miljødata på én platform

Skrevet af: **Pinngortitaleriffik**

Grønlands Naturinstitut og DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi har samlet en lang række miljø- og naturdata i den digitale platform NatureMap Hub. Platformen giver myndigheder, råstofselskaber og offentligheden nem adgang til interaktive kort, geodata og videnskabelige rapporter om Grønlands natur og miljø.

NatureMap Hub indeholder blandt andet oplysninger om biologisk sårbare områder, olieudslipsfølsomhed, strategiske miljøvurderinger og regionale basisundersøgelser.

Dataene understøtter en miljømæssigt forsvarlig planlægning og regulering af efterforskning og udnyttelse af råstoffer i Grønland.

Platformen gør det muligt at se, downloade og anvende geodata i egne GIS-systemer. Hvert datasæt er ledsaget af metadata og henviser til de videnskabelige rapporter, som danner grundlag for kortene.

NatureMap Hub er en del af Datacenter for Miljø og Natur i Grønland, som drives i samarbejde mellem Grønlands Naturinstitut og DCE på vegne af Miljøstyrelsen for Råstofområdet (EAMRA).

Angallativit pisoqalisimasup isatertinnissaa eqqarsaatigaajuk?

Aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut Inatsisaanni periarfissat ilagaat sinerissap qanittuani aalisarnermi aalisariutinik pisoqalisimasunik isaterisitsinissamut, ukiumut aningaasaliissutigineqarsimasut iluanni, tapiissuteqartarneq.

Tapiiffigineqarnissamut akuerineqassagaanni ilaatigut piumasaqaataavoq:

- angallat aalisariutitut nalunaarsorsimassasoq,
- 5 BRT/8 BT sinnerlugit aamma 75 BRT/120 BT ataallugit angissuseqassasoq,
- ukiuni 25-ni pisoqaassuseqalereersimassasoq imaluunniit pisoqaanerussasoq
- kiisalu Kalaallit Nunaanni aalisarnermik ingerlatsissutaasimassasoq.

Tamatuma saniatigut inatsisit naapertorlugit piumasaqaatit allat naammassineqarsimassasut.

Angallammik pisoqalisimasumik peqarpit, tassungalu tunngatillugu pilersaaruteqarpit aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat aqqutigalugit isaterisitsinissamik aningaasaliiffigineqarnissamik pilersaaruteqarpit? Taava periarfissat misissukkit qinnuteqarlutillu.

Naalakkersuisoqarfiup tungaaniit aalisartunut soqutiginnittunut kaammattuutigaa aningaasaliissutit aqqutigalugit qinnuteqaqqullugit, imaluunniit qinnuteqarnissamut periutsit piumasaqaatillu pillugit sukumiinerusumik ilitsersorneqarnissamik aqqutissiuunneqarnissamilluunniit pisariaqartitsigunik ataani taaneqartunut attavigeqqullugit;

AAPISI/KONFIFA
email: info@aapisi.gl

imaluunniit

Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermut Imminullu Pilersornermut Naalakkersuisoqarfimmut
Email: esu@nanoq.gl

Isaterisitsinermut ataatsimiititaliaq ukioq manna qaammatini oktoberimi imaluunniit novemberimi 2026 qinnuteqaatinik suliaqarluni ataatsimiissaaq. Taassumalu tungaanut qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Una iserfigalugu paasissutissani annertunerusunik aallersinnaavutit:

Uani scannerlugu

Overvejer du at få dit ældre fiskefartøj ophugget?

Gennem fiskerifinansieringspuljen er det muligt at søge om tilskud til ophugning af ældre fiskefartøjer, der anvendes i det kystnære fiskeri. Tilskud gives inden for rammerne af de årlige bevillinger.

For at komme i betragtning til tilskud skal fartøjet blandt andet:

- være registreret som fiskefartøj
- være over 5 BRT/8 BT og under 75 BRT/120 BT
- være mindst 25 år gammelt
- have været anvendt til erhvervsmæssigt fiskeri i Grønland.

Derudover skal de øvrige krav i lovgivningen være opfyldt.

Har du et ældre fartøj og overvejer at søge om støtte til ophugning? Så kan du undersøge mulighederne og indsende en ansøgning gennem erhvervsfremmeordningen for fiskeriet.

Departementet opfordrer interesserede fiskere til at søge gennem ordningen. Har du spørgsmål til ansøgningsprocessen, kravene eller behov for anden rådgivning, er du også velkommen til at tage kontakt;

AAPISI/KONFIFA
E-mail: info@aapisi.gl

eller

Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning
E-mail: esu@nanoq.gl

Ophugningsudvalget forventer at holde møde i oktober eller november 2026, hvor de indsendte ansøgninger vil blive behandlet. Det er muligt at indsende en ansøgning frem til mødet.

Få yderligere oplysninger ved at scanne QR-koden her.

Scan her

Nutaarsiassat naatsut tallimat

PolarExpo aalisarnermik piniarnermillu suliaqartunik Ilulissani katersortitsissaaq

Kalaallit Nunaanni aalisarnermut piniarnermullu saqqummersitsineq annerpaaq PolarExpo Ilulissani 6.-8. oktober 2026 ingerlanneqassaaq. Kalaallit Nunaannit, Danmarkimit, Savalimmiunit Islandimillu saqqummersitsisut 50-it missaanniittut atortunik, aaqqiissutissanik ilisimasaqarnerulernissamullu periarfissanik saqqummiussissapput. Aamma inuussutissarsiummut tunngasunik saqqummiisoqarlunilu workshoppertitsisoqassaaq. Saqqummersitsineq Aalborg Kongres & Kultur Centerimit kalaallit suleqatigalugit aaqqissuunneqarpoq.

Paasisaqarfik: PolarExpo / Aalborg Kongres & Kultur Center (AKKC), polarexpo.net.

Royal Greenlandip siuariartorneq Kalaallit Nunaannilu aningaasaliinerit ingerlatiinnarpai

Royal Greenland 2026-ip ukiup affaani akileraarutit ilanngaatiginagit 217 mio. koruuninik angusaqarpoq, siorna piffissami tassani 11 mio. koruuninik amigartooruteqarsimalluni. Kaaviiaartitat 16,5 procentimik qaffapput. Peqatigitillugu ingerlatseqatigiiffik sinerissami tunisassiorfinni arlalinni, ilaatigut Sisimiuni, Sarfannguani, Attumi Paamiunilu, aningaasaliivoq, tunisassiorneq aalisarnerup ineriartorneranut naleqqussarniarlugu aammalu pisat annertunerusumik atorluarneqarnissaat anguniarlugu.

Paasisaqarfik: Royal Greenland A/S, halvårsmeddelelse 27. august 2026.

Halibut Greenland Ilulissani fabrikkini allilerpaa

Halibut Greenland Ilulissani fabrikkiminik annertunerusumik allilliniarpoq. Aningaasaliissutissat 50 mio. koruunit sinnerpaat, fabrikkilu 500 kvadratmeterinit amerlanerusunik allineqassaaq. Allilliinerup ilaatigut saarullilit qaleralillu ataatsikkut suliarineqarsinnaalernissaannik periarfissiissaaq, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni pisuussutit annertunerusumik naleqarnerulersinneqarsinnaassallutik.

Paasisaqarfik: Halibut Greenland, direktør Erik Sivertsen, interview gengivet af Sermitsiaq, september 2026.

Polar Seafood Danmark maanna 100 procentimik Kalaallit Nunaannit pigineqarpoq

Polar Seafood Greenlandip Polar Seafood Danmarkimi pigisat sinneri tigusimavai. Taamaalilluni Danmarkimi ingerlatseqatigiiffik maanna Polar Seafood Greenlandimit 100 procentimik pigineqarpoq. Pisiinerup suliffeqarfissuup kalaallit pigisaata Danmarkimi ingerlatsinerminik aammalu nunani tamalaani niuernerminik tamakkiisumik piginnittuunera nukittorsarpaa.

Paasisaqarfik Polar Seafood Greenland / selskabsoplysninger om overtagelsen, 2026.

Saniatigut pisat pillugit malittarisassat nutaat 15. oktober atuutilissapput

Naalakkersuisut aalisarnermi saniatigut pisat pillugit nalunaarut nutarterneqartoq akuersissutigaat. Malittarisassat nutaat 15. oktober 2026 atuutilissapput, saniatigut pisat pillugit malittarisassallu ataatsimut katersorneqarlutik. Allannguutit ilaatigut saniatigut pisat nassuiarneqarnerata annertusineqarnera, umiarsuarmiitsillugit tulaanneqarnermilu malittarisassat nutaat kiisalu saniatigut pisat amerlavallaartillugit aalisarfimmik nuussinissamut malittarisassat nutaat pillugitipput. Aamma eqalussuit aammalu uumasut immamut utertinneqartussat pillugit aalajangersagaliortoqarsimavoq.

Paasisaqarfik: Grønlands Selvstyre / Grønlands Fiskeri- og Jagtkontrol (GFJK), 14. september 2026. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 39 af 11. september 2026.

5 korte nyheder

Royal Greenland fortsætter fremgang og investeringer i Grønland

Royal Greenland kom ud af første halvår 2026 med et resultat før skat på 217 mio. kr. mod et underskud på 11 mio. kr. i samme periode sidste år. Omsætningen steg med 16,5 procent. Samtidig investerer selskabet i flere produktionsanlæg langs kysten, blandt andet i Sisimiut, Sarfannguit, Attu og Paamiut, for at tilpasse produktionen til udviklingen i fiskeriet og udnytte en større del af råvarerne.

Kilde: Royal Greenland A/S, halvårsmeddelelse 27. august 2026.

Nye regler om bifangst træder i kraft 15. oktober

Naalakkersuisut har godkendt en revideret bekendtgørelse om bifangst i fiskeriet. De nye regler træder i kraft den 15. oktober 2026 og samler reglerne om bifangst ét sted. Blandt ændringerne er en bredere definition af bifangst, nye regler om bifangst ombord og ved landing samt nye regler for flytning af fiskeriet ved høj bifangst. Der indføres også bestemmelser om blandt andet hajer og arter, der skal genudsættes.

Paasisaqarfik: Grønlands Selvstyre / Grønlands Fiskeri- og Jagtkontrol (GFJK), 14. september 2026. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 39 af 11. september 2026.

Halibut Greenland udvider fabrikken i Ilulissat

Halibut Greenland planlægger en større udvidelse af fabrikken i Ilulissat. Investeringen er på over 50 mio. kr., og fabrikken skal udvides med mere end 500 kvadratmeter. Udvidelsen skal blandt andet gøre det muligt at forarbejde torsk og hellefisk samtidig og dermed skabe mere værdi af råvarerne i Grønland.

Kilde: Halibut Greenland, direktør Erik Sivertsen, interview gengivet af Sermitsiaq, september 2026.

Polar Seafood Danmark er blevet 100 procent grønlandsk ejet

Polar Seafood Greenland har overtaget den resterende ejerandel i Polar Seafood Danmark. Dermed er det danske selskab nu 100 procent ejet af Polar Seafood Greenland. Handlen styrker den grønlandske koncerns fulde ejerskab over den danske del af virksomheden og dens aktiviteter på det internationale marked.

Kilde Polar Seafood Greenland / selskabsoplysninger om overtagelsen, 2026.

PolarExpo samler fiskeri- og fangstbranchen i Ilulissat

Grønlands største fagmesse for fiskeri og fangst, PolarExpo, afholdes i Ilulissat den 6.-8. oktober 2026. Op mod 50 udstillere fra Grønland, Danmark, Færøerne og Island præsenterer udstyr, løsninger og ny viden til branchen. Messen byder også på faglige oplæg og workshops og arrangeres af Aalborg Kongres & Kultur Center i tæt samarbejde med grønlandske aktører.

Kilde: PolarExpo / Aalborg Kongres & Kultur Center (AKKC), polarexpo.net.

Lars-Erik Gabrielsen: Avannaani aalisarneq allanngoriartorpoq

Avannaani aalisarneq allanngoriartorpoq. Saarullik, qaleralik, pinngortitami allannguutit aalisarnerullu aqunneqarnera aalisartunut inuiaqatigiinnullu aalisarnermik isumalluuteqartunut sunniuteqarput. Sineriassortup Avannaata Kommuniani borgmesteri Lars-Erik Gabrielsen Avannaani aalisarneq pillugu pingasunik apeqquteqarfigaa.

Allattoq: **Maren-Louise Poulsen**

1. Avannaani aalisarnerup maanna killiffia qanoq nalilersinnaaviuk?

– Aalisarnerup maanna killiffia allanngoriartorpoq, sumiiffinnilu assigiinngitsuni pissutsit aamma assigiinngissinnaallutik. Ilaatigut saarullinniarnerup annertusiartornera, naak qaleralinniarneq suli ingerlanneqaraluartoq malunnarpoq saarullinniarneq annertusiartortoq.

Ilulissat, Uummannaq Upernavillu eqqaanni pissutsit assigiinngissinnaapput. Pinngortitami pissutsit aamma aalisarnermut annertuumik sunniuteqarput. Ilaatigut sikuusarnerup kingusinnerulernera silaannaallu allanngoriartornera aalisartut qaqugukkut qanorlu aalisarsinnaanerannut allanngortitsisinnaavoq. Avannaata Kommuniani aalisarneq pingaaruteqartorujussuuvoq, illoqarfinni nunaqarfinnilu ilaqutariippassuit aalisarnermit toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu isertitaqartarmata.

2. Pinngortitami allannguutit aalisarnermut qanoq sunniuteqarpat?

– Aalisartut pinngortitami allannguutinik malugisaat pingaarutilittut tiguneqarnissaat pisariaqarpoq. Sikuusarnerup allanngornera aalisakkallu siornatigutut ingerlaarunnaarnerat aalisarnermut kinguneqartarpoq. Ilaatigut aalisartut qaqugukkut aalisariarsinnaanerannut, aalisakkat suut aalisarneqartarnerannut sumiiffinnilu sorlerni aalisartoqarsinnaaneranut sunniuteqartarpoq. Aalisartut namminneq ilisimasaat misilittagaallu aamma pingaaruteqartut erseqqissarusuppara. Aalisartut ukioq kaajallallugu imaaniittarput, allannguutillu qanillugit malinnaaffigisarlugit. Taamaattumik aalisartut misilittagaat biologit ilisimatuussutsikkut ilisimasaat peqatigalugit aalisakkat qanoq innerannik nalilersuinermi siunissamilu aalisarnerup pilersaarusiorneqarnerani atorneqartariaqartut isumaqarpunga.

3. Biologit siunnersuinerat aalisarnermilu killilersuinerit qanoq isumaqarfigaagit?

– Biologit siunnersuinerisa pisariaqartuunerat aalisakkallu siunissami aamma aalisarneqarsinnaanissaasa qulakkeerneqarnissaat pisariaqartutut isigaara. Peqatigisaanilli killilersuinerit aalisartunut toqqaannartumik kinguneqartarput. Aalisartumut pisassiissutit ikilisinneqarnerat kisitsisaannaanngilaq. Ilaqutariinnut isertitat ikinnerulernerannik kinguneqarsinnaavoq, illoqarfinnilu minnerusuni nunaqarfinnilu aalisarnerup allanngornera inuiaqatigiinni amerlasuunut malunniussinnaavoq.

Taamaattumik biologit misissuisarnerisa, aalisartut misilittagaasa politikkikkullu aalajangiinerit akornanni suleqatigiinneq nukittunerusoq kissaatigaara. Aamma avataasiorluni aalisarnerup sinerissallu qanittuani aalisarnerup akornanni pissutsit isiginiarneqarnissaat tikkuarusunnarpoq. Aalisakkat siunissami aamma aalisarneqarsinnaaqqullugit illersorneqartariaqarput, peqatigisaanilli aalisartut, ilaqutariit inuiaqatigiillu sinerissamiittut aalisarnermit suli inuussuteqarsinnaanissaat periarfissaqartinneqartariaqarpoq. ■

Lars-Erik Gabrielsen: Fiskeriet i Nordgrønland er under forandring

Fiskeriet i Nordgrønland er under forandring. Torsk, hellefisk, ændrede naturforhold og regulering af fiskeriet påvirker både fiskerne og de lokalsamfund, der er afhængige af erhvervet. Sineriassortoq har stillet borgmester i Avannaata Kommunia, Lars-Erik Gabrielsen, tre spørgsmål om situationen.

Skrevet af: **Maren-Louise Poulsen**

1. Hvordan vurderer du den aktuelle situation for fiskeriet i Nordgrønland?

– Fiskeriet udvikler sig, og forholdene er ikke nødvendigvis de samme fra område til område. Torskefiskeriet fylder igen mere, selvom der fortsat er stor opmærksomhed på hellefiskefiskeriet. Forholdene omkring Ilulissat, Uummannaq og Upernavik kan være forskellige. Naturforholdene spiller samtidig en stor rolle. Blandt andet kan klimaforandringer ændre, hvornår og hvor fiskerne kan komme ud, og dermed påvirke fiskeriet. For Avannaata Kommunia er fiskeriet afgørende, fordi mange familier i både byer og bygder har deres indkomst direkte eller indirekte fra erhvervet.

2. Hvad betyder naturens forandringer for fiskeriet?

– Det er nødvendigt at tage de ændringer, som fiskerne oplever i naturen, alvorligt. Når isforholdene ændrer sig, og fiskene bevæger sig anderledes end tidligere, får det konsekvenser for fiskeriet. Det kan blandt andet påvirke, hvornår fiskerne kan komme ud, hvilke arter de fisker efter, og hvor fiskeriet foregår.

Samtidig vil jeg understrege betydningen af fiskernes egen viden. Fiskerne befinder sig på havet året rundt og oplever udviklingen på nært hold. Derfor mener jeg, at deres erfaringer bør indgå sammen med den biologiske viden, når man vurderer bestandene og planlægger fremtidens fiskeri.

3. Hvordan ser du på biologernes rådgivning og begrænsninger i fiskeriet?

– Jeg anerkender nødvendigheden af biologisk rådgivning og behovet for at sikre fiskebestandene for fremtiden. Men jeg vil samtidig understrege, at begrænsninger har meget konkrete konsekvenser. For en fisker er en reduktion ikke kun et tal i en kvote. Den kan betyde mindre indkomst for en familie, og i mindre byer og bygder kan ændringer i fiskeriet mærkes i en stor del af lokalsamfundet. Jeg efterlyser derfor et stærkt samspil mellem biologernes undersøgelser, fiskernes erfaringer og de politiske beslutninger. Derudover vil jeg pege på behovet for at se på forholdet mellem det havgående og det kystnære fiskeri. Fiskebestandene skal beskyttes, så der også er fiskeri i fremtiden, men samtidig skal der være mulighed for, at fiskere, deres familier og lokalsamfund fortsat kan leve af havets ressourcer.

■

FURUNO

Teknologii aserujuilluinnartoq immat peqqarniinnersaanni atugassaq

Aalisartut sineriassortut Nunarsuarmi imartat peqqarniinnersaanni sulliveqarput, tassani tatiginassuseq, atasinnaassuseq naatsorsuisinnaassuserlu ajutoortoqannginnissaanut naalagaasarput. Taamaammat FURUNO-p pii atortorissaarutit avatangiisit peqqarniitsunini atugassatut sanaajupput, pitsaassuseq, atornissaat pisariitsuullutik aamma tatiginassuseq qaffasinnerpaaq pigalugu atortussiaallutik sanaajupput,

Kalaallit Nunaanni aalisariutit atortorissaarutinik teknologimik taama sanalluagaatigisunik, angallatini annerpaani atorneqartartut taamatullu aalisartut kikkuugaluartut pilersorpavut – angallatinik qanorluunniit atsigisunik atuisuugaluarunik - sumiissusersiorluarsinnaanissaat, aalisarluarsinnaanissaat aamma ukiup qanoq ilinerani aalisarfiusuni atortorissaarutiminnik nuannarinnillutik aalisarnissaat siunertarineqartarluni.

Pujorsiut Kompas

Pujorsiut satellittikkoortoq eqqoqqissaarluinnartumik nalunaartartoq. Angallatip, annikitsuarartaat ilanngullugit, qanoq nikerarnerinik akulikitsuaqqanik takutitsisartoq – immap naqqata qanoq ittuussusianik erseqqilluinnartunik atorfissaqarluartunik takutitassiaqarsinnaanera ilanngullugu.

Radari

Umiarsuup aqulluarnissaanut sanaaq. Ilanngullugit suut sumiinnerinut sukkasooq atorlugu paasiniaatit, atortorissaarutit soorlu RezBoost™, Target Analyzer™, Fast Target Tracking ™ aamma Auto Target Acquire.

GPS kortplotteri

CHIRP ekkolodertalik aamma smartphone atorlugu attaveqanngitsoq aquut fjernbetjeningi. Atortorissaarutaa C-MAP 4D aamma immap assinganut atortorissaarut Navionics+ søkort, AIS, autopilot aamma radar ikkuffissaqanngitsoq.

Itissusersiut Ekkolod

Aalisakkanik sumiissusersiut TruEcho CHIRP™- aamma qarasaasiat maluginiutit CW-teknologiit, maluginiutitut transduceritut atortartut. Paasiniaassutit immikkorluinnaq sanaat, soorlu RezBoost™ aamma ACCU-FISH™-paasiniaaqqissaassutit.

FURUNO DANMARK A/S
Hammerholmen 44-48, 2650 Hvidovre, Denmark
Tlf.: (+45) 36 77 45 00 E-mail: furuno@furuno.dk
CVR: DK 10 99 97 31
www.furuno.dk

Esbjerg
H. E. Bluhmes Vej 77, 6700 Esbjerg
Tlf.: (+45) 75 13 22 66
E-mail: esbjerg@furuno.dk

Skagen
Værftsvej 4, 9990 Skagen
Tlf: (+45) 98 44 16 54
E-mail: skagen@furuno.dk